

„Norvégiában az alkotmány tartalmazza azt, hogy a király csak evangélikus lehet!”

Optimizmust sugározva megszólalni ▶ 3. oldal

„Az evangélikus prédikáció a legnagyobb nyilvánosságnak szól minden időben. Nem válhat „konzerv nyelvvé” vagy gondolattá, hanem mindenképpen a mi mai aktuális életkérdéseinket érintő és ezekben „útmutató” jézusi szónak kell lennie! Mindenki számára érthető tartalommal és formával!”

Élményprédikáció ▶ 5. oldal

„A megszólalók is visszaemlékeznek az evangélikus lelkészekre, evangélikus tanítóokra, akik szeretettel gazdagították Weöres metafizikus gondolkodásra született költői lelkét, hozzájárulva a majdan kiteljesedő szellemi egyetemességhez.”

Weöres Sándor és az evangélikusok ▶ 7. oldal

Az öttalentumos szolga ▶ 3. oldal
Kettős ünnep ▶ 7. oldal

EGOT 2013 ▶ 8–9. oldal

1850 km lélektől lélelig ▶ 10. oldal

Cikázás Isten teremtett világában ▶ 12. oldal

Nálatok laknak-e állatok? ▶ 13. oldal

**OKTÓBER
A REFORMÁCIÓ
HÓNAPJA**

.....kövessétek azokat, akik hit és türelem által öröklék az ígéretekét.” (Zsid 4, 12)

Ünnepélyes Megnyitó: Budapest, október 1. 18:00
Területi Női Találkozó: Hernádnémeti, október 5. 10 óra
Ökumenikus Missziói Nap: Szőlád, október 13. 17:00
Reformáció Gála: Budapest, október 20. 17:00
Reformáció Istentisztelet: Budapest, október 27. 17:00
Reformáció Megemlékezés: Budapest, október 31. 17:00
http://www.meot.hu/
Tel.: +36 1 371-2690 Fax: +36 1 371-2691
E-mail: oikumene@meot.hu

Hónapnyitány

„Isten élő lelke, jöjj!” – zengett az ének a reformáció havának megnyitóünnepségén, október első napján a Deák téri evangélikus templomban. A lapzártánk után kezdődött esti együttlétben a zené volt a főszerep. Az alkalomra hivatalos testvéregházak – jelesül a baptista, a metodista, a pünkösdista és a református – egy-egy főpásztorukkal és gyülekezeti kórusukkal érkeztek.

A házigazda evangélikusok szószólója Gáncs Péter elnök-püspök volt, trombitaszóval pedig Johann Gyula és fúvósai szolgáltak. Steinbach József református püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke hirdetett igét Fil 1,3–6 alapján. A páli levélrészletből a hálaadás, a bizonyosság és az imádság fogalmát és mélységét tárta fel, megnyitva ezzel a hívek szívét a reformáció havában „még hangosabb” ige befogadására.

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS felvétele

Október 7.

„Milyen sorsot reménylhetnénk mi azon esetre, ha ezen ellenség honunkon győzedelmeskednének? Ha e győzelem másoknak egyszeres baj volna, tízszeres jaj lenne nekünk! Ő evangélmény anyaszentegyházunk szabadelvűségét, mint vad önkényével össze nem férőt, általában gyűlöli; de nem tölthetné-e rajtunk bosszúját, még inkább ezen gögjét a legnagyobb mértékben sértő nemzeti mozgalom miatt, melynek szítót bennünk vélné találni?” – Haubner Máté dunántúli püspök 1848 decemberében írt sorai a szabadságharc leverése után beteljesült prófécia-vá váltak.

Október 6-án emlékezzünk meg arról, hogy a szabadságharc leverőinek bosszúja nem csak egy napig tartott, és nem csak az egyeseket érte utol. Az osztrómállapot kihirdetésével az egyház önkormányzatát is felfüggesztették, megválasztott püspökeit és világi vezetőit eltávolították, gyűléseit betiltották. A megtorlás utolsó következményeitől csak 1860-ra sikerült evangélikus őseinknek megszabadulniuk.

Gondoljunk ma azokra is, akik október 7. után sem voltak hajlandók feladni március 15. szabadságát!

■ KERTÉSZ BOTOND

Aki boldogít más, boldog csak az lehet

A diakónia napja a Deák téri templomban

▶ A lajoskomári rézfúvósok ismét fényesítették hangszereiket, majd diadalmasan meg is szólaltatták őket a Deák téren szeptember 25-én, Sztehlo Gábor születésnapján. A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) évente e napon tartott ünnepén idén is közösen adtak hálát a diakóniában dolgozó munkatársak, önkéntesek és a rájuk bízottak képviselői. Az úrvacsorás istentisztelet előtt diakóniai intézményeink vezetői külön is imádkoztak: erőt kértek ahhoz, hogy aztán erőt adhassanak a sokszor erőt próbáló, de kincseket is rejtő szeretetszolgálatához.

Az igehirdető, dr. Fabiny Tamás püspök mellett a liturgiában Gregersen-Labossa György lelkész, az MEE Diakóniai Bizottságának vezetője vett részt. „Aki boldogít más, boldog csak az lehet” – zengett az ünnepi ének a diakónia napján.

Fabiny Tamás Ézs 42,1 alapján a csendes szolgálat értékeiről prédikált. Jézus szolgáló formát vett fel értünk, halk és szelíd szavú volt akkor is, amikor az özvegyet vigasztalta, akkor is, amikor a vádlói elé vezették – és a feláldozás csodájában is. Jézus nem uralkodni, hanem szolgálni jött. Ezt kell szem előtt tartanunk nap mint nap mind az egyéni, mind az egyházi szolgálatban – helyezte a hallgatóság szívére a diakóniáért felelős lelkész vezető. „Mi is mossuk meg egymás lábát, tegyük tenyerünket a lázas homlokokra, és vállaljunk kö-

zösséget a kiközösítettekkel. Isten nem dob, nem taszít el senkit, számára mindenki értékes. Mi is így tekintünk embertársainkra!” – buzdított a püspök.

Az igehirdetés után közösen vetek úrvacsorát az egymással ilyen módon ténylegesen közösséget vállaló ellátók és ellátottak. Az istentiszteletet követően Buda Annamária, az MEE Diakóniai Osztályának vezetője köszöntötte a diakóniában szolgálókat és a vendégeket, közöttük a szociális és családügyért felelős államtitkárt.

Soltész Miklós köszöntőjében az egyházak társadalmi szerepvállalásáról és kihívásairól beszélt. Hangsúlyozta, hogy a hittel végzett munka az egész társadalom számára példaértékű. A példát adókat pedig meg kell becsülni – mondotta, s ezt a tézist mintegy alátámasztva került sor a dia-

kóniai díjak átadására. (A díjakat Fabiny Tamás, Gregersen-Labossa György és Soltész Miklós adta át.)

Az idei év diakóniai munkatársaként díjazták Kling Erika elemzésvezetőt a Kaposszekcsői Evangélikus Diakóniai Otthonból, Konczér Lászlóné takarítót a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központból és Nagy Istvánné konyhai kisegítőt a nyíregyházi Élim Evangélikus Szeretothonból.

Az év diakóniai önkéntesei voltak: a nyíregyházi Emmaus Evangélikus Szeretothonból Sándor József, a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központból Hegedűs László és az orosházi Györy Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálatlól Lázár Pálné.

Bajákiné Juhász Zsuzsanna a Gladiolus Fit Kft. képviselőjében volt jelen; a kft. a nyíregyházi Élim Evangélikus Szeretothont támogatta, és ezzel az év diakóniai szponzora lett.

A templomi együttlétet a zengedezni vágyó diakóniai munkatársakból májusban alakult Diako Band színesítette és hitelesítette. Végül az ünnepi kórusok kivonultak a tere, és a gyermekmentő evangélikus lelkész, Sztehlo Gábor szobra előtt énekelték el a Himnuszot, és helyezték el koszorúikat.

■ KINYIK ANITA

Országos evangélizáció

Budapest, Deák téri evangélikus templom, október 12., 10–16 óra

Ajándék ez a nap – „...kegyelemből van üdvösségetek a hit által...” (Ef 2,8)

Program

09.45: Éneklés

10.00: Köszöntés, ima – Szemerei János

Igehirdetés: Elfelejtette kegyelmét az Isten? (Zsolt 77,10) – Cseri Kálmán Tanúságtétel – Györfi Mihály

11.30: Szekciók, kerekasztal-beszélgetések

Bibliakör – Cseri Kálmán (templom)

A magzat és a kegyelem – dr. Tolnay Lajos szülész

(a gimnázium díszterme)

Kegyelem Luther szerint – Weltler Sándor (tornaterem)

Kegyelem – újjászületés – Vámos Béla és Cséfalvay Tamás

(az udvarról nyíló klub)

Egyház és kegyelem – Széll Bulcsú (gyülekezeti kisterem)

A kegyelem gyógyító hatása a lelkigondozásban – Ribár János

(gyülekezeti terem)

Isten kegyelme az életemben – Malik Péter (alagsori tornaterem)

Meddig tart a kegyelem? – Laczki János (gimnázium, 12-es tanterem)

Kegyelem és/vagy fegyelem – Gerőfiné dr. Brebovszky Éva

(a templom sekrestyéje)

12.45: Ebédszünet (az egyház szerény vendéglátást biztosít)

14.00: A kegyelem gyermekei – evangélikus cigány közösségek közös biznyságtétele Bakay Péter vezetésével

15.00: Igehirdetés – Kegyelemből van üdvösségetek (Ef 2,1–10) – dr. Fabiny Tamás

Úrvacsora

Gyermekfoglalkozás lesz a Kisdeák-óvoda termeiben a gyermek- és ifjúsági osztály munkatársainak vezetésével. A 2–6 éveseknek a második emeleten, a 7–12 éveseknek az első emeleten.

Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága.

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk! Köszönjük neked, hogy Jézus Krisztusban eltörölhetetlenül kijelentted nekünk üdvözítő akarodat. Köszönjük, hogy létünk teljességéért a Golgotái menősen szeretél bennünket. Köszönjük, hogy könyörgésünket is annak tudatában mondhatjuk el neked, hogy te mindenben üdvösségünket munkáld, és létünk teljességét akarod ajándékozni nekünk.

[Lektor:] Könyörgünk minden ember üdvösségéért. Azokért, akik vallásukat szeretetlenül gyakorolják; azokért, akik keresnek téged; azokért, akik eddig még nem hallották meg kereső szavadat; azokért, akik az átélt fájdalmak miatt nem tudnak bízni benned. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetünkért, egyházunkért, az egész kereszténységért. Kérünk, add meg nekünk azt a bölcsességet, hogy tudjuk: mikor kell szólnunk, és mikor kell hallgatnunk; mikor kell cselekednünk, és mikor kell várakoznunk. Add nekünk Szentlelked egyesítő erejét, hogy a közöttünk meglévő különbségek gazdagítsák közösségeink életét, és ne szétválasszanak bennünket. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a világért, amelyet otthonul adtál nekünk, és azért, hogy gondozzuk és ápoljuk. Add nekünk, hogy meglássuk: saját, szűkebb környezetünkben is tudunk mit tenni a tisztaságért, az otthonosságért. Könyörgünk kiútért abból az energiaválságból, amelyet átélünk, és amely még előttünk van. Adj készséget az önmérsékletre mindenkinék, aki földünk javaiból másokat szegényre tévő módon részesezik. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk azokért, akik mások szenvedésétől, gonosz indulataitól szenvednek. Könyörgünk azokért, akik családjukban szenvednek az erőszaktól. Könyörgünk azokért is, akik másokat bántalmaznak, kínoznak, vagy szeretetlenségükkel mélységbe taszítanak. Te gátold meg az emberi gonoszúság és közöny hatalmát, és add, hogy mi magunk is a békeesség eszközeivé lehessünk közösségeinkben. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a betegekért, a nincstelenségért, azokért, akiknek lelkét a gyász, az elhagyatottság fájdalma keseríti. Te adj vigasztalást, erősítést, reménységet mindenkinék, aki összetört az élet terhei alatt, aki legyőzhetetlen betegséggel küzd. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, könyörgünk végül eljövendő országodért, ahol színről színre láthatunk téged, ahol mindeneket a te végtelen szereteted tölt be, ahova mindannyiunkat vársz, hogy nálad legyen otthonunk örökkön-örökké.

[Gyülekezet:] *Amen.*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 19. VASÁRNAP – JN 5,1-17

Felkavaró gyógyítás

Az ókori ember várható élettartama rövidebb volt a mainál, ennek megfelelően a nemzedékek is gyorsabban váltották egymást. Jeruzsálemben, a Juh-kerület közelében, egy esővizet fel-fogó ciszterna partján harmincnégy éve fekszik betegen valaki. Kortársai ennyi idő alatt a házasságkötéstől akár a dédszülőség is eljuthattak, de a nagyszülőség bizonyosan, hogy a szakmájukban való fejlődésükről vagy a társadalmi ranglétrán való előmenetelükről ne is szóljunk.

A tétlenség és a fizikai leépülés közben e beteg számára eseménytelenül cammognak a napok, hetek, hónapok, évek és évtizedek a *Kegyelem háza* nevet viselő tó partján. Rituális szabály volt, hogy a tó külső, túlfolyó medencéjén az ünnepek előtt áthajtották a templomi áldozatra szánt, hibátlan hízótt bárányokat. Ebből lehetett a vallási év menetére is következtetni, amely az átlagember számára nem könnyen követhető. Hiszen a zsidó naptár kizárólag a holdhónapokra épül. Így a 354 napos normál évet Ádár havának szökőhónapként való beiktatásával 384 napos szökőévek egészítik ki, hogy nagyjából kiegyenlítődjen a napévtől való lemaradás. Tizenkilenc év alatt hét alkalommal ismétlődik Ádár hónapja.

Bethesda-ban időnként egy angyal kavarta fel a belső medencét, amelynek hullámai ilyenkor gyógyulást hoztak. Ennek a csodának a rendszerességéről nem tudunk, lehetett évente, havonta, ritkábban vagy gyakrabban, ki tudja? (Napoként biztosan nem, mert akkor a szombati munkavégzés szabályát már más gyógyuláskor is megsértették volna...)

A betegről nem tudjuk, mikor vesztette el egészségét és munkaképességét. Gyaníthatóan nem betegen született, mert az ilyesmit az evangélisták említeni szokták. Talán gyermekként vagy ifjúként érte a betegség: ez – akárcsak a beteg családi és vagyoni helyzete vagy iskolázottsága – rejtve marad előttünk. Arra lehet következtetni az evangélium szavaiból és a korabeli szokásokból, hogy nincs saját családja, mert akkor gyermekei vagy unokái közül talán lenne, aki beemelné a hullámok közé...

Arról sincs említés, hogy a zsidóság mely iskolájához vagy irányzatához tartozott. Időtlen idők óta várt tétlenül. A világ hírei némi késéssel talán odaértek hozzá, de az apatikus várakozásban lévőket lehet, hogy már semmi sem érdekelt igazán. Harmincnégy év: tétlenségben töltve felfoghatatlanul hosszú idő! (Kedves Olvasó! Mi minden történt Önnel 1975 óta? Magánemberként, gyülekezeti tagként, munkában és közéletben? Jó? Rossz? Mindkettő? Milyen arányban? Mit értékelt át – akár többször is?)

Az egyik vallási ünnep előtt megjelent egy idegen. Biztosan az ünnepvonzott vidékről a fővárosba és a templomba... A legtöbb arc ismert volt az itt fekvőknek, a hozzátartozóké és ismerősöké, azoké, akik gondoskodtak a betegek ellátásáról. De most egy vidékről érkezett ismeretlen férfi szól betegünkhöz.

Láthatóan tisztában van a helyzettel, tudja, hogy nem egy római fürdő szieszta vendégével beszél. Nem a múltat firtatja. Nem kúrdéz, hogy mikor, hogyan, milyen körülmé-

kel és milyen eredménytelen terápia után került ide. Semmi olyan kérdést nem tesz fel, amely az udvarias együttérzés vagy legalább a jólneveltség látszatát keltené. Kérdése szimpla, majdnem udvariatlan: „Akarsz-e meggyógyulni?”

A válasz nem érzélgős, de nem is indulatos. Nem azt emeli ki, hogy évtizedek óta nem lebeg más a szemé előtt. Ehelyett objektíven szól a tényről, hogy nincs, aki beemelné a vízbe. Jézus válasza nélkülöz minden hatásvadász elemet: „*Kelj fel, vedd az ágyadat, és járj.*” Semmi varázsigé, semmi szimbolikus mozdulat. Bárki mondhatta volna ezeket a szavakat, csak az az erő, amely ezt a néhány szót megöltötte, és a tétlenségnek véget vetett, nem volt meg bárkiben. Igazából senki másban, csak abban, aki Isten Fiaként felletta áll e világ fizikai törvényeinek.

A gyógyítás önmagában nem kellett szenzációt. Az esemény hírértékét elnyomta, hogy a názáreti Mester a szombat rituális törvényének határait is átlépte, sőt a meggyógyított is ezt tette az ő utasítására. Nem számít a farizeusoknak és az írástudóknak, hogy ez a beteg ember majdnem négyezer (!) szombaton át feküdt itt tétlenül és esélytelenül. Szerintük ellenkeznie kellene azzal, akinek a parancsára most hazacipeli az ágyát, aki minden értelmet felülmúló erővel tudta azt mondani neki, hogy: „*Kelj fel és járj!*”

A Bethesda tava ezen a szombaton nem kavardott fel, a jeruzsálemi hangulat annál inkább. Jézus tette nem fért bele a kor elvárásaiba. Mielőtt reflexből, rövid úton pálcát

A VASÁRNAP IGÉJE

törnénk a régiek felett, érdemes begondolni, a mi elvárásaink kereteit mennyire feszítené szét egy ilyen eseménysorozat. Jézus átlépi az emberi törvényeket. Ebben persze gyakran követjük, ha érdekeinket ez fel-le meg, míg másoktól elvárjuk, hogy az általunk megfogalmazott szabályokat, hagyományokat komolyan vegyék, azokat szentnek és sérthetetlennek tartásuk.

Érdemes még egy pillantást vetni a gyógyult betegre. Nem rohan, hogy bepótolja mindazt az élményt, amely kimaradt az életéből. Miután hazament, még az ünnep alatt a templomba megy, ahol ismét találkozik Jézussal. Ez most nem annyira sorsfordító, mint az első találkozás – de nem is ez a lényeg.

Jézus a tétlenség után feladatot ad, munkára küld. Nem csak e névtelen beteget. A történelmi változások nyomán benuitultá vált egyházunk is durván négy évtized után tudott újból elindulni több munkaterületen. A kérdés, hogy valóban elindultunk-e, és járunk-e a nekünk rendelt pályán, vagy továbbra is tétlenül merengünk, mert nem fogtuk fel, hogy többé nem vagyunk tehetetlenségre kárthatva!

■ DR. LACKNER PÁL

Imádkozunk! Úr Jézus Krisztus! Minden várakozás és elképzelés korlátait áthágó szavadra van ma is szükségünk, hogy benuitultságunk elmúltával végre meg tudjunk mozdulni, és el tudjunk indulni utadon, szabadon szólva rólad. Amen.

A rákosmenti evangélikusok egyházzenei élete

► **Egyházunkban meglehetősen esetleges, hogy melyik gyülekezetnek milyen a kántora (ha van egyáltalán). Valódi, megélhetést jelentő kántori állások alig léteznek; ha igen, akkor is hitoktatással vagy adminisztratív feladatokkal kombinálva. 2007-ben indult el a kántor alapszak (BA) az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Az új képzés – párosítva hitoktatási, ének-zene tanári vagy egyéb végzettséggel – remélhetőleg hozzátéve ahhoz, hogy a jövőben egyre többen erre alapozhassák egzisztenciájukat. Ehhez persze arra is szükség van, hogy nagyobb gyülekezeteink eljussanak a felismerésre: nemcsak lelkeszt, pénztárost vagy egyházfít lehet munkaviszonyban alkalmazni, hanem kántort vagy hitoktatót is. Most egy kántor szakot végzett fiatal kolléga beszámolóját olvashatják.**

Budapest XVII. kerületének evangélikus gyülekezeti élete gazdag a programokban. Négy, *Sándy Gyula* által tervezett templomunkban a vasárnapi istentiszteletek párhuzamosan zajlanak: Rákoshelyen és Rákoskeresztúron, illetve Rákoscsabán és Rákosligetben. Két lelkészünk – *Nagyiné Szeker Éva* és *Kovács Áron* – felváltva két-két helyen szolgálnak.

Hat kántortársammal együtt veszünk részt a munkában, havi beosztásban készülünk vasárnapról vasárnapra. Az énekeket általában az igazgató lelkész választja ki nagy gonddal már jó pár nappal az istentisztelet előtt, így elegendő időt kapunk arra, hogy komolyabb művek játszására is felkészülhessünk.

A keresztúri gyülekezet nagyon szeret énekelni. Van olyan korál az énekeskönyvben, amelyet ritkán énekelünk, de a gyülekezeti tagok nem riadnak meg a nehezebben megtanulható, nem fülbemászó daraboktól sem, bátran használjuk őket. Kántorként a vasárnapi istentiszteleteken kívül, hétközi alkalmakon, valamint presbiteri üléseken, gyer-

mekdelutánokon és szeretetvendégségeken is szolgálunk.

Mindegyik szolgálati helynek különböző az atmoszférája, és mindenütt más-más adottságú hangszerekkel találkozunk. A rákoskeresztúri templom hozzávetőlegesen ezer fő befogadására alkalmas, itt egy kétmanuális, pedálsoros, huszonnégy regiszteres orgona áll rendelkezésünkre, amelyet *Angster József* épített. Rákoshelyen jó állapotú, sokregiszteres harmónium van. A rákoscsabai orgonát 1976-ban avatták fel, ez az egymanuális, pedálsoros, négyregiszteres orgona *Trajtler Gábor* tervei alapján készült. A rákosligeti templomban pedig egy harmincéves, elektromos Yamaha zongora áll.

A kántornak tehát az aktuális szolgálati helyhez kell igazítania a darabválasztást. Amíg például a rákoskeresztúri orgonán szépen megszólaltatható egy pedált igénylő Bach-prelúdium és -fuga, addig ez a rákosligeti elektromos hangszere nem sajnos nem kivitelezhető.

Gyülekezetünk énekkara mai formájában 2003. február 3-án alakult meg *Marschalkó Gyula* nyugdíjas

lelkész vezetésével. Visszavonulása után, 2012 februárjában vettem át tőle a karvezetés feladatát. Hetente tartjuk kóruspróbáinkat, és készülünk az egyházi ünnepekre, valamint egyéb szolgálatokra. A böjti és adventi hétközi áhítatok valamelyikén és a Cantate vasárnapján megrendezett pesti egyházmegyei kórustalálkozón egyaránt lelkesen énekelünk. Igyekszünk különböző korokból választani kórusműveket a repertoárba, néha orgonavagy más hangszerkísérettel.

Minden évben fellépünk a rákoscsabai gyülekezeti „Ki mit tud?”-on, amelyre a gyülekezeti tagok különböző műsorszámokkal készülnek. Ezek az esteiken egy-egy kevésbé ismert énekeskönyvi éneket is megtanulunk. A kerületben számos ökümenikus alkalom is létezik, ezek közé tartozik az adventi éneklés Rákoskeresztúr főterén, amelyen mi is mindig részt veszünk.

Egyéb zenei szolgálatok is vannak gyülekezetünkben. Pár éve húsvét hajnali istentiszteletet is tartunk. A liturgiában többen között felcsendül a *Krisztus, ártatlan Bárány* (EÉ 188) korál orgonakísérettel, egy oboaszóló, a hegedű hangja, taizéi énekek gyertyagyújtás alatt, az énekkar húsvét reggeli témájú éneke; az istentisztelet végén pedig *Győzelmet vettél* (EÉ 388) énekünk orgonakísérettel és trombitaszóval hirdeti az örömhírt.

Havonta egyszer tartunk ifjúsági istentiszteletet, amelyen a sokszínű kántori szolgálatot az ifjúság tagjai végzik. Az új énekeket gitárral, zongorával, ütőhangszerekkel kísérik. A jövőben szeretnénk alapítani egy olyan gyülekezeti ifjúsági zenekart, amely igényes keresztény könnyűze-

CANTATE

nét játszik. Az ifjókron is az együtt zenélés örömét átélve kerülhetünk közelebb Istenhez.

Terveink közt szerepel, hogy rendszeresen kántortalálkozót szervezzünk a gyülekezet kántorainak, ahol lehetőség nyílna arra, hogy az aktuális kérdéseket megvitassuk, és közösen találjunk ki új ötleteket, amelyekkel színesíthetnénk a gyülekezet zenei életét.

Szeretnénk meghonosítani a rendszeres egyházzenei koncerteket a kántorok és az énekkar közreműködésével; valamint egy liturgikus gyermekkórus szervezése is tervben van, amely a *Gyülekezeti liturgikus könyvet* használva gazdagíthatja az istentiszteleti alkalmakat. Az alternatív éneklési gyakorlatot is szeretnénk el-sajátítani, amikor a korál egyes versszakait felváltva éneklék a gyülekezeti tagok és az énekkar, orgonakísérettel vagy anélkül.

Kántorként szeretném minél igényesebben végezni az egyházzenei szolgálatot, ezért is végeztem el az Evangélikus Hittudományi Egyetem kántor szakát. Vasárnaponként egyik héten a kerület négy templomának valamelyikében, következő héten a zuglói gyülekezet Gyarmat utcai kápolnájában kántorizálok. Jelenleg a Zeneakadémia egyházzene-énekzene szakán tanulok.

■ TAKÁCS DÓRA,
a rákoskeresztúri gyülekezet egyik kántora

Optimizmust sugározva megszólalni

Regionális felügyelői konferencia Pakson

► A Déli Egyházkerület két egyházmegyéjének, a pestinek és a tolna-baranyainak a gyülekezeti felügyelői gyűlteke össze Pakson a szeptember 28-i szép, napsütéses szombaton, hogy megtartsák immár hagyományosnak mondható felügyelői összejövetelüket. A szüretre való idő ellenére szép számban jöttek el a gyülekezetek világi vezetői, hogy az egymással való jóízű beszélgetések mellett meghallgassanak egy megindító és elgondolkodtató nyitóáthitot, két nagyszerű előadást, és tájékoztatást kapjanak – a két egyházmegyei felügyelőtől – a pesti és tolna-baranyai evangélikus gyülekezeteket érintő történelekről, népmozgalmi adatokról.

A helyi kántor, Koch Boglárka lendületes orgonajátékával kísért kezdőéneket követő áhítatában Szabó Vilmos Béla, Tolna-Baranya esperese – a paksi gyülekezet lelkésze – 1Móz 50,15–21. verse alapján mondta el gondolatait a megbocsátásról és az ezzel szoros kapcsolatban lévő türelmről. Bármilyen nehéz is, próbáljuk meg a bennünket érő jó-rossz eseményeket Isten szemszögéből nézni, mert ő az, aki képes jóra fordítani a rosszat. Ahol Isten megbékélést akar, ott az ember ne szíton békétlenséget! – hívta fel a figyelmet az igehirdető. Az áhítatban elhangzott „Csak egy jó szót mindennap!” kérés sokunknak juttatta eszébe az ezzel szívbemarkolóan egybevágó „egy csepp emberség” történeteket...

A konferencián elnöklő és moderáló kerületi felügyelő, Radosné Lengyel Anna két igazán érdekes témában hívott meg előadókat.

Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke a hit és a társadalom kapcsolatáról, a hit és a közélet kérdéseiről beszélt. Az egykori pedagógus megemlékezett a hitük és egyházuk védelme miatt üldözött – többek között evangélikus – főpapokról, és hangsúlyozta, hogy csak a szolgáló közösség tud fennmaradni. Lezsák Sándor szeretettel emlékezett műfordítással is foglalkozó volt tanárára, aki egy irodalomórán – a *Himnusz* kapcsán – megkérdezte diákjaitól, hogy tudják-e kívülől *Kölcsey* versét. Amikor a diákok kórusban mondták, hogy kívülől tudják a költeményt, a tanár

csendesen megkérdezte: „És belülről?” E kérdést követően nemcsak az egykori osztályteremben, hanem a szóban forgó felügyelői konferencia első részének helyet adó templomban is megsűrűsödött a csend...

Talán a bevezető áhítat inspirálta az előadót, mert többször szóba hozta a „politikai ökümené” kifejezést. Rámutatott a közéletből való kivonulás veszélyére: arra, ha a döntéseket olyanokra hagyjuk, akikre nem lenne szabad hagyatkozni. Politikusi vénája is megmutatkozott a rendszerváltást megalapozó „sátras” előadónak, amikor megjegyezte, hogy „ma Magyarországon nem kormányváltó, hanem ellenzékváltó hangulat van”. Egy igen érdekes információt is megtudhattak a felügyelők: Norvégiában az alkotmány tartalmazza azt, hogy a király csak evangélikus lehet!

Előadását – melyhez kapcsolódóan a résztvevők kérdéseket is feltehettek – azzal a gondolattal zárta Lezsák Sándor, hogy ma, ebben a válságokkal sújtott világban a hittel bírónak kell erőt, optimizmust sugározóan megszólalniuk.

A két egyházmegyei felügyelő, Krizsán Zoltán (Pesti Egyházmegye) és Andorka Árpád (Tolna-Baranya) tájékoztató előadásában képet adott a gyülekezetek életéről és az érdekesebb népmozgalmi adatokról. (Nem keveseket lepett meg, hogy van olyan gyülekezet, amelyek egy-egy vasárnapi istentisztelete akár két óra hosszan is eltart!)

Egy valódi paksi halászlé elfo-

gyasztása után igazán „vagány” előadótól hallhattak érdekesítő előadást a jelenlévők egy fiatalos ügyről: a cserkészetéről. A felügyelők között voltak páran, akik – egykori cserkészként – belülről is ismerték ezt az 1906-ban Angliában elindított, valóságos (de nem csak keresztény/keresztény) mozgalmat. A Magyar Cserkészszövetség országos elnöke, Buday Barnabás evangélikus lelkész (a Borsod-Hevesi Egyházmegye esperese) cserkésztszti egyenruhában osztott meg érdekes információkat a hallgatósággal a cserkészlet múltjáról és jelenéről.

Ma Magyarországon mintegy nyolc-tízezer cserkész tevékenykedik, akik az önkéntesség, a politikamentesség és a vallásosság (elváras az aktív istenkapcsolat) talaján „cserkelik” magukat egészséges tevékenységekkel (túrázással, kerékpározással, vitorlázással, barlangászattal stb.) egészséges, teljes emberré. Az országos elnök a televízió számára készített félperces, a cserkészletet reklámozó videoklipet is bemutató előadása végén felhívta a figyelmet arra, hogy gyülekezteink jobban kihasználhatnák a cserkészlet nyújtotta missziói lehetőségeket.

A konferencia Szabó Vilmos Béla esperes úti áldása után azzal zárult, hogy a jelenlévők egyöntetűen kinyilvánították: jövőre is rendezzék meg az összejövetelt. A következő vendéglátó a cinkotai evangélikus gyülekezet lesz.

► PÁLMAI ISTVÁN paksi felügyelő

Az öttalentumos szolga

Albert Schweitzer-emlékünnepe Hatvanban

► A hatvani kórház névadója, Albert Schweitzer evangélikus lelkész, orgonaművész, orvos az afrikai őserdő peremén, Lamberénében száz évvel ezelőtt alapította kórházát. A hatvani evangélikusok ennek apropóján szeptember 29-én, vasárnap délután várták az érdeklődőket, hogy együtt emlékezzenek meg „Isten öttalentumos szolgájáról”, ahogyan Mekis Ádám Észak-Pest megyei esperes nevezte igehirdetésében Schweitzer doktort. Az ünnepi alkalmon dr. Cserháti Péter egészségpolitikáért felelős helyettes államtitkár tartott előadást.

„A csordulásig megtelt” templomban Fatalin Helga háziga zda lelkész köszöntötte az egybegyűlteket, majd átadta a szót Cserháti Péternek. A helyettes államtitkár személyes hitvallással kiegészített referátumában alakját idézte fel az életrajzi adatok alapján, de néhány pontban elemezte Albert Schweitzer mai hatását is.

Az ünnepség középső részében a hallgatóság Albert Schweitzerre mint Bach-kutató és orgonaépítő zenészre emlékezett. *Laukó Levente*, a főtí gyülekezet kántora saját építési orgonáján szólaltatta meg a Schweitzer számára is példaképül szolgáló, az ötödik evangélistaként emlegetett *J. S. Bach* két darabját. Mindezt jól kiegészítette a *Domokos Éva* karnagy vezette főtí gyülekezet kórusának szolgálata.

Az Északi Egyházkerület nevében dr. Fábri György kerületi felügyelő köszöntötte az emlékező gyülekezetet. Felszólalásában a német tudós filozófusi oldalát emelte ki, majd feltette provokáló kérdését: vajon evangélikusként mi merünk-e olyan bátran szót emelni a társadalmi igazságtalanságok ellen, mint tette azt a néhai Nobel-békedíjas professzor?

A közel kétórás templomi ünnepség – amelyet megtisztelt jelenlétével dr. Stankovics Éva, a hatvani kórház és rendelőintézet főigazgató asszonya is – Mekis Ádám igehirdetésével ért véget. Az esperes Jézus talentumokról szóló példázatának verseit vette alapigéül: „Mert úgy van ez, mint amikor egy idegenbe készül em-

ber hívatta szolgálait, és átadta nekik vagyonát. Az egyiknek adott öt talentumot (...) Az, aki az öt talentumot kapta, azonnal elindult, vállalkozásba fogott velük, és nyert másik ötöt.” (Mt 25,14–15a.16) Albert Schweitzer ilyen öttalentumos szolga volt – mutatott rá Mekis Ádám. Az ő öt jelképes talentumán a filozófia, a teológia, a zenetudomány és orgonaművészet, valamint az orvostudomány és az árvaházi hálózat kialakításának a felirata szerepelt. Mind az öt rábízott talentumával jól bánt az Úr százharmincnyolc éve született szolgája. Így nem lehet véletlen, hogy annak a Gabon nevű országnak, amelynek területén 1913-ban felépítette kórházát, lakossága ma nyolcvan százalékban keresztény – emelte ki az igehirdető.

Az ünnepség záróakkordjaként a vendégek a kicsiny hatvani gyülekezet bőséges vendégszeretetét terített asztalok mellett élvezhették.

► BODA ZSUZSA

Fatalin Helga köszönti dr. Cserháti Pétert (papi padban) és a gyülekezetet

Beszédes nyomok

A nyomok mindig információkat hordoznak. Úgy is mondhatnánk, hogy beszélnek. Persze hogy kinek, mit és mennyit mondanak el, az nagyon sok mindentől függ.

A hold laza talaja érintetlenül őrzi a holdutazó úrhajósok lábnyomát, mert légtér híján nincs szél, amely befújna, csapadék híján nincs eső, amely elmosná. Furcsa belegondolni, hogy évszázadok, évezredek múlva is megtekinthető lesz, hacsak egy égből érkező meteor nem hullik éppen rá.

A földön jóval hamarabb eltűnnek a nyomok. A bűncselekmények felderítésénél a nyomozók ezért igyekeznek sietve szóra bírni őket, úgy mondják, „forró nyomon” indulnak, amíg a nyomok ki nem hűlnek, vagyis amíg a nyomok szava el nem halkul.

Nemcsak a hóban síkló síelő nyoma tűnik el a melegtől, hanem szinte minden, amit az ember maga mögött hagy.

A csernobili atomkatasztrófa után az erőmű kiszolgálására épített, majd a balesetet követően ott hagyott betonrengetegre, az elhagyott városra a természet máris rátette a kezét. Az egykor forgalmas utakat felverte a gaz, a házak omlanak, a résekből fák nőnek. Egy idő után a város teljesen eltűnik majd. Persze nem kell feltétlenül atomkatasztrófa ahhoz, hogy az

enyészet munkához lásson. Hazánkban is vannak elnéptelenedett települések, sajnos vannak gazdátlanra vált, magukra és az enyészetre hagyott templomok, köztük evangélikusok is. Ez utóbbiak omladozó falai hallották még a valamikor oda járó gyülekezet énekét, evangélikus himnuszunkat, az *Erős vár a mi Istenünket*.

A nyomok beszélnek. Néha örömteli, máskor szomorú történelekről. Beszélnek közösségekről és emberek sorsáról, értékrendjéről, hűségéről vagy éppen a bűneiről. Ma, október 6-án a szabadságra áhítózó eleinkre, a szabadságért tenni akarókra és a szabadságért életüket is adókra emlékezünk. Olyan hősökre, akiket elítéltek, de akik számunkra irányadó példaképek.

Az elmúlt hetekben sokat forgattam öreg anyakönyveket, több száz éves levéltári iratokat. Lehet, hogy az öregedésem jele, de egyre jobban érdekelnek az előtűnt jártak emlékei és az általuk hagyott nyomok beszéde. A kutatás tele van izgalommal, várt és nem várt információkkal.

A korábban nem vagy alig ismert ősök előkerülése, a velük kapcsolatos információk rendkívül érdekesek. Ám van olyan is, amikor a hiányok beszélnek. A győri evangélikus anyakönyvekben például több mint három

évtizednyi hallgatás beszél eleink életének egy nehéz időszakáról. A 18. század második felében *Mária Terézia* betiltatta a városban az evangélikus hitgyakorlást. Ezen időszaknak evangélikus vonatkozású adatait vagy távoli artikuláris helyek evangélikus gyülekezeteiben, vagy közelebbi katolikus anyakönyvekben lehet fellelni. A katolikus anyakönyvekben itt-ott vannak olyan utalások, apró megjegyzések, amelyek evangélikus eleinket eretneként, vallásukat „secta Lutheri”-ként említik. Az ökümené korszakából visszatekintve nem lehetünk eléggé hálásak Istennek azért, hogy eleink azokban az időkben, amikor hátrányos megkülönböztetésben, akadályoztatásban és megfélemlítésben kénytelenek élni, hűségesen kitartottak evangéliumi hitük mellett. És nem lehetünk eléggé hálásak azért sem, hogy mára nagyot változott a világ. Hogy a több évszázados ellenséges viszony után ma már egymást valamivel jobban megértve, testvérekként élhetünk egymás mellett.

Az iratok sokat elmondanak a tollat forgatókról is. Én nem vagyok grafológus, de azt amatorként én is látom, hogy egy írást reszketeg kezek formáltak, ami, gondolom, a szerző betegségét, a Parkinson-kórt jelzi. Egy régen élt lelkész a számjegyeket

összevissza keverte. Valószínűleg diszgráfias lehetett. Sok mindenről árulkodnak a moralizáló bejegyzések éppúgy, mint az, hogy egyáltalán mit tartottak fontosnak feljegyezni.

A nyomok keresése és faggatása valószínűleg teremtésbeli program bennünk. Isten nyomát is szeretnénk meglesni, annak üzenetét is szeretnénk meghallani, megérteni. Mégsem mindig sikerül. Talán nem arra figyelünk, amire kellene, talán mást várnunk, másra fókuszál a figyelmünk.

Nagyon szeretem azt a bibliai szakaszt, amelyben Isten megmutatja magát az elkéseredett Illésnek a Hóreb hegyén. „*És amikor elvonult az Úr, nagy és erős szél zaggatta a hegyeket, és tördelte az sziklát az Úr előtt; de az Úr nem volt ott a szélben. A szél után földrengés következett; de az Úr nem volt ott a földrengésben. A földrengés után tűz támadt; de az Úr nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott.*” (1Kir 19,11–13)

Nyomokat kereső igyekezetünkben a jelzett ige arra tanít, hogy a nyomok sokféleképpen beszélnek.

A gigantikus erők mozgása, a természet erőinek pusztító hatalma, az elemek rombolása meg tud bennünket rendíteni, félelmet is tud bennünk kelteni. Ugyanakkor a szeretet meleg-ségére vágyó, megértésre szomjazó

ÉGTÁJOLÓ

lelkünkhez a hatalmas Isten nem az erő és hatalom nyelvén, hanem halk és szelíd hangon szól.

A nyomkeresésben a földi történelem forró pontjához ér el az, aki a kereszt nyomát meglesli. Mert Isten halk és szelíd hangja ott hallható a legtisztábban.

Amikor vele szemben erőt alkalmaz az értetlen ember, ő még ott is, a Golgotán is, halk és szelíd szóval válaszol. „*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.*” (Lk 23,34)

Ez a lelkület, ez a szeretet a mi reményünk!

Szemerei János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

HIRDETÉSEK

Bethánia-csendesnap

Szeretettel meghívjuk a *Bethánia CE Szövetség* budapesti csendesnapjára, amelynek címe: *Életutak*, alapigéje: „*Bölcsés teszek, és megtanítalak, melyik úton kell járnod.*” (Zsolt 32,8)

Alkalmunkat október 5-én, 10–15 óra között rendezzük meg a Budapest VIII. kerület, Salétrom u. 5. alatti református templomban. Ebéd-szünetben szendvicsekkel és teával tudunk szolgálni a résztvevők számára. Gyermek részére bibliai és kézműves-foglalkozásokat tartunk. Bővebb információ: www.ce-union.hu

Meghívó teológiai konferenciára

A Magyarországi Metodista Egyház, a Wesley Teológiai Szövetség és az Evangelikus Hittudományi Egyetem szeretettel hív *Luther és Wesley* című teológiai konferenciájára.

Helyszín: az Evangelikus Hittudományi Egyetem díszterme (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.)

Időpont: október 11., péntek 10 óra

Program

10.00 Köszöntés: *dr. Szabó Lajos* rektor és *Csernák István* szuperintendens • 10.30–13.00 Előadások • *Manfred Marquardt: Deus semper creans et salvificans – Luther und Wesley über Gottes Handeln zum Heil* • *Wolfgang Breul: August Hermann Francke und der Hallesche Pietismus – zwischen Luther und Wesley* • *Mikesy András: Luther előszava a Római levélhez – hatástörténeti megközelítésben* • 13.00–14.00 Ebéd • 14.00–14.40 Előadások • *Khaled A. László: Találkozások a lutheránus spiritualitással – evangélikus hatások a metodista ébredési mozgalom vezetőjére 1738-ban* • *Kovács Zoltán: Homo unius libri: John Wesley és a Szentírás* • 14.40–15.30 Kerekasztal-beszélgetés

Meghívó gyülekezeti hétvégére

A Budapest-Kelenföldi Evangelikus Egyházközség október 11–13-án tartja temploma felszentelésének 85. évfordulója alkalmából idei őszi gyülekezeti hétvégéjét, melyre minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Az egyházközség elnöksége

Program

Október 11., péntek

18.00 óra, tanácsterem: kávézás és beszélgetés az erdélyi és finn testvér-gyülekezeti tagokkal. A hétvége megnyitása: *Blázy Árpád* • 19.00 óra, tanácsterem: előadás megbeszéléssel: *Reformáció és kultúra – dr. Reuss András* teológiai tanár

Október 12., szombat

10.00 óra, gyülekezeti terem: gyermekdélelőtt – szervezi: *Gáncs Tamás* • Városnézés az erdélyi és finn testvérekkel – házigazda: *Blázy Árpád-né* • 18.00 óra, tanácsterem: *Olescher Tamás* képzőművész *Parabolák, tekerésképek és oltárok* című kiállításának megnyitója – megnyitja *Zászkaliczky Zsuzsanna* művészettörténész • 19.00 óra, templom: egyházzenei hangverseny • Közreműködik a herthoniemi (Helsinki) evangélikus gyülekezet énekara és szólistái *Kirsi Lemponen* vezetésével és a kelenföldi evangélikus gyülekezet ének- és zenekara, vezényel *Bence Gábor*. Igét hirdet *Zelenák József* püspökhelyettes (Erdély)

Október 13., vasárnap

10.30: ünnepi istentisztelet, igét hirdet *Markku Rautiainen* igazgató lelkész • 12.00 óra: közös ebéd a tanácsteremben • 19.00 óra: gyülekezetünk színjátszó köre előadja *A. P. Csehov Három nővér* című drámáját két felvonásban – rendező *Papp Dóra* • 21.00 óra: a hétvége zárása

Felhívás az evangélikus gyülekezetekhez és iskolákhoz

Énekeljünk együtt! – Korálünnep-staféta, 2013 – téren és időn átívelő énekes közösség

A reformáció egyik nagy eredménye azt volt, hogy a gyülekezeti éneket – más néven korált – az istentisztelet szerves részévé tette. Egyházunk reformációi emlékbizottsága ezért azt a célt tűzte ki, hogy 2017-ig, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójáig minden évben rendezzünk egy korál-ünnepet, melynek lényege, hogy minél többen értékes zenét énekeljenek. Idén a központi alkalom október 13-án Oroszlányban lesz, ahol az összegyűlt gyülekezeti tagok és kórusok hat korált szólaltatnak meg változatos formákban:

- *Öröm van nálad* (EÉ 364)
- *Áldjad, én lelkem, a dicsőség örök Királyát* (EÉ 57)
- *Ki dolgát mind az Úrra hagyja* (EÉ 331)
- *Mind jöjjetek, örvendjete* (GyLK 814)
- *Mondjatok dicséretet* (EÉ 276)
- *Már kihunyt a szép nap fénye* (GyLK 794)

Javaslatunk az, hogy csendüljön fel ez a hat ének októberben vagy novemberben minél több helyen valamilyen gyülekezeti, közösségi alkalmon! Akár egyszerűen gyülekezeti énekként, akár valamilyen feldolgozással színesítve (néhány egyszerűbb harmonizáció hamarosan elérhető lesz a kantorkepzo.lutheran.hu oldalon); akár mind a hatot, akár csak egyet megszólaltatva: kapcsolódjunk bele ebbe a téren és időn átívelő énekes közösségbe!

Azt kérjük csak, hogy ha énekelnek, értesítsenek bennünket az ezsu@lutheran.hu címen, és osszák meg a hírt a *Facebookon*! Így látjuk majd, mikor és mi csendült fel, és mekkora ez a nagy földi kórus.

Várjuk a híradásokat!

A korálünnep szervezői a Kántorképző Intézetben

Jubileumi hálaadás „az ország iskolájáért”

► Közel fél évezrede hirdeti Isten igéjét hazánk legrégebb óta – folyamatosan – működő oktatási intézménye, a Debreceni Református Kollégium. Az intézmény alapításának 475. évfordulójára iskolatörténeti kiadvánnyal és hálaadó istentisztelettel emlékeztek szeptember 27–28-án.

„A közös pont, a vezérfonal minden itt végzett és ide jövő diáknak az, amit a kollégium falai üzennek, amit a tanárok továbbtanak: álljatok elő Isten igéjével, hirdessétek az evangéliumot! Ez az az életritmus, ami idehozza, itt

résből fakadt, hogy a Bibliát ismerő lelképásztor és a Bibliát olvasó gyülekezet együtt harcolhat a babonák, a tévhités, a szellemi manipulációk ellen. Isten igéje nem lehet csupán kevesek privilégiuma. Ezért ala-

tartja, majd kibocsátja a diákok sokaságát úja és újra – mondta igehirdetésében *Bölcskei Gusztáv* tiszántúli református püspök a Nagytemplomban tartott szombat délelőtti istentiszteleten, amelyen hálát adtak a Debreceni Református Kollégium fennállásának 475. és a Dóczy Gimnázium létrejöttének 175. évfordulójáért.

Az ünnepi alkalmon *dr. Fekete Károly* rektor, a kollégium igazgatótanácsának elnöke mondott köszöntő beszédet. Kifejtette, hogy a kollégiumokhoz kötődő iskolarendszer kiépülése abból az alapvető felisme-

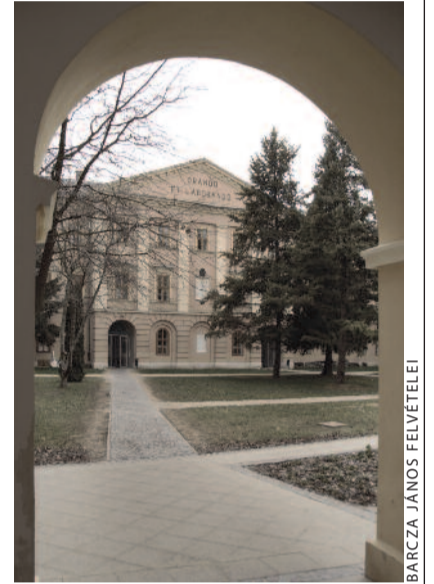
kult meg a Debreceni Református Kollégium.

Az ünnepségen emlékbeszédet mondott *Győri János*, a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának tanára, a kollégium kutatóintézetének vezetője. A sorsfordító momentumokat emelte ki a kollégium történelméből, és hangsúlyozta, hogy a kollégiumot a keresztyén szemlélet tartotta fenn az évszázadok során, és Isten kegyelméből maradt meg a mai napig.

Az istentisztelet végeztével átadták a kollégiumi díjakat és jubileumi emlékérmeket is, majd a Tiszántúli

Református Egyházkerület gyülekezetei, a határon túli és külföldi testvérintézmények, a Generális Konvent részegyházai, a hazai református kollégiumok, az egykori partikulák, a Debreceni Egyetem és a Tiszántúli Református Egyházkerület egész közössége nevében hangzottak el köszöntések.

Az ünnepi alkalom résztvevői a templomból a kollégium épületéhez vonultak, és megkoszorúzták a kollégiumi diákok első világtalálkozójának emléktábláját.

BARCZA JÁNOS FELVÉTELEI

Leleplezték Szabó Magda mellsobrát volt alma materében, a debreceni Dóczyban

A Debreceni Református Kollégium fennállásának 475. évfordulóját az intézmény hat évfolyamos, koedukált Dóczy Gimnáziumában együtt ünnepelték szeptember 28-án, szombaton az egykori Református Leánynevelő Intézet 175. tanévével. *Dr. Bölskei Gusztáv* köszöntő szavait az épület folyosóján *Csikos Sándor* színművész (aki éppen az író *Régimódi történet* című

darabját rendezte a Csokonai Színházban) avatóbeszéde követte. Ezután az intézmény igazgatója, *dr. Korsós Bálint* és *Csete Örs*, az EMMI Támogatáskezelő főigazgatója leplezték le *Varga Imre* szobrászművésznek az intézet legnevesebb diákjáról és tanáráról, Szabó Magdáról meg életében készült mellsobrát.

■ BOLLMANN GÁBRIEL felvétele

Ökumenikus kápolnát adtak át Alsóperén

Vadásznap keretében adták át szeptember 28-án, szombaton Alsóperén a Bakony Zöld Szíve Központot. A HM Verga Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. által támogatott beruházás keretében kápolna és fedett szabadtéri színpad épült, és felújították a Nádasdy-arborétumot, ahol az újonnan kialakított Példaképek emlékparkja is helyet kapott.

Az avatási ünnepségen többek között beszédet mondott *Návra-csics Tibor* miniszterelnök-helyettes, közigazgatási és igazságügyi miniszter. Az ökumenikus

Szent Imre-kápolnát *Márfi Gyula* veszprémi érsek szentelte fel, majd *Steinbach József* dunántúli református püspök és *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Evangelikus Egyházkerület püspöke mondott áldást. Közreműködött a veszprémi bazilika Szent Mihály kórusa.

Szemerei János Zsid 13,14 alapján a templom hármasköréről beszélt, majd azt kívánta: a kápolna töltse be hivatását, és legyen jel, közösségi hely és alkalom az Istennel való találkozásra.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

Élményprédikáció

■ DR. SZABÓ LAJOS

Első látásra kissé provokatívnak tűnő címmel – *Élményprédikáció* – rendezték meg szeptember 16–18. között a németországi Braunschweigenben a 4. nemzetközi Bugenhagen-szimpoziumot. Több mint hatvanan voltunk együtt olyanok, akik valamelyik európai evangélikus teológiai felsőoktatási intézményben az igehirdetés tudományának klasszikus tantárgyát, a homiletikát tanítjuk.

A tudományos együttlételet *Alexander Deeg* lipcei gyakorlatiteológus-

gyan a város evangélikus templomai már évek óta nem kis sikerrel kínálnak rendhagyó, formai megoldásukban a mi korunkhoz „illesztett” alkalmakat keresőknek, érdeklődőknek és a hagyományos gyülekezeti életbe már beépülteknek egyaránt. A város Európa-hírű evangélikus dómjában például már egy évtizede minden délután öt órakor ötperces áhítat hangzik el a mindennapok nyelvén.

„Mindennap 5 órakor 5 perc a dómban!” – szimpatikus kis plakátok hirdetik mindenütt ezt a lehetőséget a városban. Nem kis sikerrel, hiszen azokban a napokban is, amikor meg-

Ereignis, Erfahrung és Erlebnis, azaz: *esemény, tapasztalat és élmény*. Vajon mi ma hogyan gondolunk leggyakrabban a prédikációkra? Mit jelentenek ezek a beszédek a gyülekezeti életben? Mint nyilvános beszédeknek milyen a társadalmi kisugárzásuk? Van-e hatásuk, és érvényesül-e az erejük a templom falain kívül is, vagy csak egy védett és zárt hely sajátos kommunikációs formái, amelyeket más körben nem értenek, és nem is gyakorolnak?

Az evangélium hirdetésének pedig ma is az a legfontosabb szabálya, hogy minél több embernek és minél több váratlan helyzetben szólaljon meg, hogy

FOTÓ: BRAUNSCHWEIG STADTMARKETING GMBH

gus-professzor vezette, és aktívan közreműködött *Martin Nicol* erlangeni gyakorlati teológus is, akit Magyarországon többen is nagyon jól ismernek. Megbízható szakmai háttérrel jelentett a végig jelen lévő *Michael Meyer-Blanck* bonni gyakorlati professzor, aki ma az egyik legtöbbet publikáló és leginkább elismert szakember a gyakorlati teológia területén.

Már a helyszín kiválasztásának is fontos szerepe volt, hiszen Braunschweigenben több éve működik a híres Evangélikus Teológiai Centrum, amelyben továbbképzések sokaságát rendezik meg, és amely kutatásoknak is helyszíne. Wittenberg mellett Braunschweig ad otthont a Németországi Protestáns Egyház (EKD) nagy sikerű, a modern ember megszólítását középpontba állító, kommunikációs és igehirdetési kérdésekkel foglalkozó speciális programjának is.

A braunschweigi centrumban teológiai tanárok irányításával folyamatos és magas színvonalú prédikációs továbbképzések várják a lelkészeket, de a laikus igehirdetőket is. Az intézet ars poeticája, hogy egyetlen egyházban sem kerülhet távol egymástól a tudományos szakmai képzés, az ismeretbővítés és a mindennapi gyakorlati gyülekezeti élet.

Ennek a közelségnek épp az igehirdetés a legelevenebb példája. De ugyanilyen fontos az is, hogy a prédikáció mind színvonalát, mind tartalmi frissességét tekintve szinkronban legyen a mai társadalom és kultúra aktualitásaival. Nem véletlenül látogatnak ide évente német lelkészek százai, hogy felfrissüljön, megújuljon és színesedjen prédikációs gyakorlatuk. Hiszen az igehirdetés leginkább az a lelkészi munkaterület, ahol a tanulás és a „frissítés” hiánya azonnal látható, hallható, a színvonalas pedig nehezen elviselhető. Élményt is csak a naprakész és szellemileg komolyan megalapozott prédikáció jelenthet.

Élő illusztráció volt a szakmai találkozó résztvevői számára az, aho-

látogattuk ezeket az öt perceket, legalább hetven-nyolcvan ember ült a templomban. Friss, magas színvonalú meditációt és pár pillanatnyi nyugodt, kedves korálzenét is hallgathattunk, utóbbi is hasonló minőségben. Az öt perc maradt öt perc, az élménye pedig most is bennem van énekkel és igével egyaránt. Elgondolkodtam megint, honnan az a bátorság és ismeret, amellyel itthon sokan – és eléggé könnyelműen – csak a nyugateurópai evangélikus templomok kiürüléséről képesek szólni, de nem veszik észre, mennyi pozitív, sőt mintaszerű újítás és lelki-szellemi frissesség van jelen ott – viszont ezeknek a csírája is alig érezhető nálunk.

A braunschweigi centrumban működik népszerű kurzusaival az *Atelier Sprache* elnevezésű homiletikai műhely is, ahol egyértelműen az a meggyőződés áll a tudományos kutatás középpontjában, hogy korunkban nem lehet a megszokott, belterjes egyházas nyelven prédikálni, hanem meg kell találni a ma élő emberek szóhasználatának megfelelő nyelvet, amely azonnal érthető szavakkal és kifejezésekkel dolgozik. Nem véletlen, hogy a kortárs irodalom és művészet, azon belül a filmművészet, színház külön is az érdeklődés homlokterébe került. Ezzel is aláhúzza azt, hogy az igazi prédikáció mindig életre kell, hogy keljen a szószéken és utána is – ahogyan *Luther* maga is egyedi és csodálatos eseményként definiálta a prédikációt. Ezt pedig csak frissen és kontextuálisan lehet elérni. Kétség sem fér hozzá, hogy a reformátor beszédei igazi események voltak! Kisugárzással és átütő erővel.

A szimpoziumon elhangzott kilenc előadás mindegyike az igehirdetés mai helyzetét és lehetőségét kutatta. Média-szakértők, irodalomtudósok és pszichológusok mellett mégis többségében teológusok elemezték a mai aktuális igehirdetési és igehirdetői állapotokat.

Három, a német nyelvben különösen jól egymás mellé állítható kifejezés elemzése került elő nagyon sokszor:

sok ember számára legyen életfordító esélyük az elhangzó szavaknak. Az evangélikus prédikáció a legnagyobb nyilvánosságnak szól minden időben. Nem válhat „konzerv nyelvű” vagy gondolatú, hanem mindenképpen a mi mai aktuális életkérdéseinket érintő és ezekben „útmutató” jézusi szónak kell lennie! Mindenki számára érthető tartalommal és formával.

Magas az elvárás, de nagy a hozzáfűzött ígéret is. Jó lenne ezt a szívünkön hordozni, akár igehirdetők vagyunk, akár igehallgatók. A küldetés és a felelősség is közös.

Ennek a konferenciának egy melleszállaként jelent meg csupán, de feltűnő lett egy gondolat: az igehirdetés szeretete és megbecsülése szorosan összefügg az igehallgatók és igehirdetők kölcsönös megbecsülésével és szeretetével. A Szentlélek ajándéka közösen szól ebben a hármas érintettségben mindegyikünk számára. Mert lehet örülni, és szabad könnyezni, lehet felemelkedni, és lehet leereszkedni egy prédikáció hallgatása vagy elmondása közben. Érzelmek dominálhatnak, és az érzelmek visszafogottabbak is lehetnek, de jelenléti és hallhatóságuk vagy láthatóságuk nem gyengíti, hanem erősíti a prédikációs atmoszférát templomainkban.

Élménnyé azonban az egyértelmű és minőségi teológiai tartalom emeli az igehirdetést, ha jól érthető és a mai kor minden embere számára is érezhető a megszólalás a szószékeken. Élményszegény környezetben nagyon fontos küldetésük van a minden hallgató számára nyújtott, értékes élményt jelentő „nyilvános” igehirdetéseknél! Ne féljünk ettől, hanem örüljünk neki, ha ilyen megszólalások érnek el minket, és legyünk hálásak Istennek ezekért a „speciális ajándékokért”. Igehirdetési élményeinket pedig osszuk meg bátran egymással ma is!

A szerző az *Evangélikus Hittudományi Egyetem* rektora

Ökogyülekezetben tartották a teremtés hetének országos megnyitóját

► Gyógyhatású termálvízzel büszkélkedő fürdőváros impozáns református templomának falai visszhangozták szeptember 29-én a *János evangéliumból* idézett ígét: „Adj innom!” Az evangélium 4. részének 4–7. verse annak a prédikációnak az alapjául szolgált, amelynek üzenete a közeljövő egyik legsúlyosabbnak ígérkező problémáját, az általános vízhiány rémét állította párhuzamba az ugyancsak egyetemes lelki szomjúság csillapításának sokkal, de sokkal jobb esélyével...

A három éven át viselhető *ökogyülekezet* címet tavaly elnyert Hajdúnánási Református Egyházközség templom-vasárnap a teremtés hete országos nyitó istentiszteletének.

A hazánkban öt évvel ezelőtt az Európai Egyházak Konferenciája és az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat ajánlására meghonosodott teremtésvédelmi hét eredendően ortodox egyházi kezdeményezés. Keleti keresztény testvéreink szeptember egész hónapját a teremtett világ megőrzésének jegyében „ünneplik”, hálát adva Istennek a teremtés ajándékaiért. Mivel az aratás végeztével – a betakarítás időszakában – a kontinens nyugati felén többségi keresztény felekezetekben is ősi hagyomány a *Te Deum* a megművelésre kapott természet gyümölcseiért, e kérdésben nem volt nehéz közös (hit)elveket kinyilvánítani...

Közmegegyezés eredményeként az ökumenikus teremtésvédelmi hétnálunk mindig szeptember utolsó

vasárnapjával kezdődik. Tematikáját évről évre az aktív evangélikus részvétellel működő – természetesen

szintén ökumenikus – teremtésvédelmi munkacsoport állítja össze. Idén az éltető víz áll a programok fókuszában, az etióp kincstárnok Fülöphöz intézett szavait választva a gazdag bibliikus forrásokból is merítő téma mottójául: „Nézd, itt a víz!”

Az országos nyitó istentisztelet igehirdetője a viszonylag közeli Debrecenből érkezett *Réz-Nagy Zoltán* evangélikus lelképásztor volt (*képközlőn*), de az egyházunkon belül Ararát néven ismert teremtésvédelmi munkacsoport vezetője, *Kodácsy-Simon Eszter* lelkész (hittudományi egyetemünk tanársegédje) is jelen volt a rendhagyó liturgiával megtartott ünnepi alkalmon, amelynek végén – a víz témakörében készített – gyermekrajzokból nyílt kiállítás a Hajdúnánás főterén copf stílusban pompázó református templomban.

■ T. PINTÉR KÁROLY felvétele

Ózdi teremtésünnep

A szombat délelőtti rendhagyó istentiszteleten közösen osztott úrvacsorát Tóth Melinda és dr. Széchy Béla

Az egyházak első európai ökumenikus konferenciájától hosszú út vezetett a teremtés egyházi ünnepekörének meghirdetéséig. A Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének székhelyétől, Budapesttől az autóbuszút is csaknem három órán át tart Ózdig. A Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend szolgatársai esperesi, sőt püspöki támogatással jutottak el a hajdan neves ipari városba és annak ma is hűséges evangélikus gyülekezetébe, hogy szeptember 28-án istentisztelettel ünnepeljék a teremtés hetének kezdetét.

Tóth Melinda lelkész nő már az evangélikus egyház Üllői úti központjában tartott teremtési ünnepen megismerte a teremtési mű leírását is adó liturgikus szöveget, az ünnepi istentisztelet vendég igehirdetőjeként pedig *Széchy Béla* címzetes egyetemi tanár, lelkész közvetítette az örömhírt: a megváltó és „teremtés-végrehajtó” Krisztushoz térés lehetőségét.

A közös ebéd után a rend spirituális, *Biczó Dénes* adott tájékoztatást a környezeti ügyekért felelős államtitkár által szervezett konzultációkon elhangzottokról. Ennek során *dr. Illés Zoltán* késznek mutatkozott tanulmányozni a rendnek a teremtésgondozás gazdagítására tett ajánlásait is.

■ JÁKI ANDRÁS DÁNIEL felvétele

Hét dekád, hét templom és a szeretet könyve

► **Benczúr Lászlót, az Északi Egyházkerület tiszteletbeli felügyelőjét hetvenedik születésnapja alkalmából könyvvel lepte meg családja, a Luther Kiadóval szoros együttműködésben. A *Benczúr Emese* képzőművész és ifj. *Benczúr László* építész által szerkesztett kötet bemutatójára az ünnepelt által tervezett budahegyvidéki evangélikus templomban került sor szeptember 25-én. Az ünnepeltet az egyházkerület elnöksége – dr. *Fabiny Tamás* püspök és dr. *Fábrí György* felügyelő – köszöntötte. A gazdagon illusztrált kötetet *Pazár Béla* építész és *Kendeh K. Péter*, a Luther Kiadó igazgatója méltatta.**

A hajlék zsúfolásig megtelt családtagokkal (köztük a hét unokával), barátokkal, gyülekezeti és egyháztagokkal, valamint az építészzakma képviselőivel.

A felszólalók mindegyike kiemelt egy-két, Benczúr Lászlóra jellemző tulajdonságot, melyek egy közös szóban foglalhatók össze: szeretet.

Fabiny Tamás püspök elmondta: egykori elnöktársát úgy ismeri, mint akinek mindig van ideje a másikra, és félre tudja tenni az éppen vég-

zett munkáját. Fábrí György az állhatatosságot, Pazár Béla a szeretetet és alázatot, Kendeh K. Péter pedig a jószágot emelte ki Benczúr Lászlóval kapcsolatban.

Az alkalom végén mondott személyes hangú felszólalásában az ünnepelt elmondta: ő nem érzi úgy, hogy kiérdemelte volna azt a nagy szeretetet, amelyet a közösségtől kap és kapott. Csak azt tette, amit Isten rábízott: tervezőmunkájával, családban és egyházban egyaránt. A szeretet kapcsán megjegyezte: „A lelketekből lett a lelkelem.”

A hálaadó ünneplés – a nyomdából frissen érkezett – könyvek dedikálásával és baráti együttléttel zárult.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

A budahegyvidéki evangélikus templomban jeles költőnk és műfordítónk, *Devecseri Gábor* verssora jutott eszembe: „A boldogságot elviselni legyen erőd.” *Benczúr Lászlót* a maga tervezte templomban köszöntötte szeptember 25-én családja, és köszöntötték barátai s a hívek is szép számban.

Isten zsúfolt házában *J. S. Bach* korálja csendült föl, majd a törekeny fuvola diadalmas szólója. *Dr. Fabiny Tamás* püspök az Isten teremtettéről és időről beszélt. Benne az emberről, aki próbálja betölteni az egészet. Az építész égbe törő templomaival az időtlenség üzenetét hordozza. Mintha a most hetvenéves Benczúr Lászlót az a gondolat vezérelné, hogy a templomok magányos faóriások, és ősi kozmikus üzenetet közvetítenek. Egy-egy világmodell mindegyik. És kereső szívünk rajtuk keresztül kapcsolatot talál a mindenséggel.

Benczúr László szépen, pontosan illesztett vörös téglafalai között a békességet élhetjük meg. „Mint egy nagy bárkában – írta *Pilinszky* –, mennyei hajón, mely most készül felszedni horgonyát, kicsinyek-nagyk mindannyian együtt vagyunk.”

Megható volt, mikor az ünnepelt elmesélte, hogy fia és lánya titokban szerkesztette a róla szóló könyvet, amelyet a Luther Kiadó nagyon szép albumként jelentetett meg. *Pazár Béla* építész a szeretet könyvének nevezte a kiadványt. Arról beszélt, hogy a tervező egyénisége ott van a munkájában. Szeretet és harmónia árad Benczúr László épületeiből. Ahogyan a régi, névtelen kőfaragók rakták a házak falait, úgy építkezett ő is: fáradhatatlanul. Áldozathozatal, állhatatosság a fő jellemzői. És a hűség, munkájához és evangélikus egyházához, ahol tizenkét éven át volt egyházkerületi felügyelő. Szem előtt tartva *Pál apostol* *korinthusiakhoz írt első levelének* intelmét: „Mert más alapot senki sem vehet a meglevőn kívül, amely a Jézus Krisztus.” (1Kor 3,11)

Császár Angela színművész *Babits Mihály Zsoltár férfigangra* című versével köszöntötte a kedves barátot. A misztikus sorok fölérősítették Benczúr László gazdag életét: „Madárka tolla se hull ki – ég se zeng – föld se remeg, / hogy az Isten rád ne gondolna.”

Szép, himnikus zengésű szakaszok, én mégis *Kányádi Sándor Kós Károly arcképe alá* című versét küldöm a jeles napon, azzal a változtatással, hogy ő örökifjú férfi, az erdélyi polihisztor ezerráncú mester. Íme a vers: „Hajlékot Istennek, / hajlékot embernek / kőből, fából / házat, / raktál a léleknek / kőnél, cserefánál / erősebb igékből / várat. // Áldjon érte Isten, / áldjon érte ember; / Isten és ember / dolga. / Falak omolhatnak, / kövek is váshatnak, / magaslik, nem porlad / a megtartó példa. // Barázdált orcádról / az idő aláfol, / mint az olvadó hó / a vén Maguráról.”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Távlatot kapott kötet

A Pátkai Ervin (1937–1985) emlékére készült könyv bemutatójához

Ha élne, még mindig csak hetvenhat éves lenne. Ha itthon maradt volna, legalább akkora ünnepet kanyarítottak volna köréje, mint bármely koszorús költőnk kötetbemutatója vagy születésnapja köré. Számos akadémiai és közjogi méltóság, művészársak és kritikusok köszöntenek. És ott hemzsegne körülötte a tanítványok sokasága is. De *Pátkai Ervint* Magyarországon alig ismerik...

Vannak azonban elszántak, akik nem hagyják, hogy neve, művészete feledésbe merüljön. Annak ellenére nem hagyják, hogy a Műcsarnok 1970-ben rendezett, nagyszabású kiállításán, amelyre a szóránymagarság képviselőit hívták meg, Pátkai művei nem szerepeltek. Nem szerepelhetek. Akkor ugyanis még nagyon rosszul csegett, hogy valaki '56-ban hagyta el az országot.

Mire Pátkai hazatérhetett volna a hazai kulturális köztudatba, egy szerencsétlen baleset miatt – gázrobbanás következtében – életét vesztette. A torzóban maradt életmű további tragédiája, hogy a régi műtermet azelőtt túrták fel a bulldózerek, hogy a műveket kimenekíthették volna a családtagok.

Európa nyugati felén – elsősorban Franciaországban – azonban tudják, ki volt Pátkai Ervin. Az általa megálmodott városrészekben ma is élnek emberek, másutt monumentális köztéri szobrai megkerülhetetlenek – a szó valódi és átvitt értelmében egyaránt.

És mi a helyzet idehaza? 1982-ben ő volt a díszvendége a Budapesti Tavasz Fesztiválnak. Ezután életében még egy, halála után talán öt kiállítása volt Magyarországon. Mindössze négy-öt műve van hazai gyűjtemények tulajdonában. Elsősorban nem ez tehát az alkalmas módszer, hogy emléket méltón őrizzük.

Az evangélikus egyház békéscsabai iskolája – talán egyre többek előtt ismert – magas szintű képző- és iparművészeti oktatást folytat. 2011-ben regisztrálták az ott működő tehetségpontot, s még ebben az évben meg is történt a névadás. Egyrészt bizonyítva, hogy szülővárosa, Békéscsaba nem feledte el világjáró fiát, másrészt feladatot tűzve ki: ápolni Pátkai művészi örökségét, harmadrészt tudva azt, hogy Pátkai emlékének megőrzéséért a legtöbbet azok a fiatal tehetségek tehetnek, akik ha nem is tanítványaiként, de szellemi örököseiként indulnak el a pályán.

Mindebből persze még nem született volna meg a kötet, amelynek

bemutatója szeptember 27-én jeles társaság gyűlt össze a Magyar Képzőművészeti Egyetem tanácstermében.

ARCHIV FELVÉTEL

A kötethez – a szerkesztő, *Bakay Péter* tanúsága szerint – szükség volt egy jókedvű asztaltársaságra, ahol iskolaigazgató, művésztanárok, öregdiákok ücsörögtek barna sör mellett. Szükség volt arra is, hogy az öregdiákok közt Pátkai egyik legkedvesebb gyerekkori barátja, *Szeberényi Andor* és Ervin testvérbátyja, az olvasóink által is jól ismert londoni nyugalmazott püspök, *Pátkai Róbert* is ott üljön. És persze nagy szükség volt arra, hogy legyen valaki, aki lelkesen belevág egy – az asztal mellől fel nem mérhető – tekintélyes munkába. (Mert a Pátkai-irodalom tetemes része itthon nem férhet el hozzá, és mert főképp francia nyelvű, mert műveinek nincs még tisztességes katalógusa, és mert közülük sok már jóvátehetetlenül elpusztult. Hogy a kiadó oktatási intézmény anyagi lehetőségeit ne is ecseteljük!)

Távlatot kapott élet. A kötet a testvérbáty hangulatos visszaemlékezéseinek címét kapta. Frappáns, valódi távlatot nyitó, sőt fürkésző, az olvasó hozzáállását meghatározó cím ez. Szimbolikusan is összefoglalja mindazt, amivel a könyvben találkozunk: személyes visszaemlékezéseket és szakmai értékeléseket, a szobrász verseit és alkotásainak reprodukcióit, a gazdag jegyzékeket és a remek fotóanyagot. Míndezt igényes tördelésben, arányt tartó és harmóniát teremtő, izléses kivitelben. (A kötet külleme *Flóra Virágot* dicséri.)

Távlatot kapott élet: történelmi tény. Sokak mellett Pátkai Ervin sem maradhatott Magyarországon az 1956-os forradalomban való részvétele miatt. Jobbnak látta Nyugatra szökni. Miután második kísérlete sikerült, nagyszerű lehetősége támadt: az itthon abbamaradt tanulmányokat Párizsban, az École des Beaux Arts-ban folytathatta. Valódi távlatok nyíltak előtte, kikerülve a „három T” kultúrpolitikájának nyomása alól.

A kötet olvasói betekintést nyerhetnek egy bohém és nélkülöző, megélhetési és művészi kísérleteket folytató világba, abba a szellemi pezsgésbe, amelyből – többek között – a párizsi *Magyar Műhely*, *Papp Tibor* és *Parancs János*, *Sárközi Mátyás* és *Konok Tamás* művészete nőtt ki.

Távlatot kapott élet. Vigasztaló szavak: a folyton kísérletező Pátkai műterme egy óvatlanul meggyújtott cigarettá miatt robbant föl, saját művei törmeléke alá temetve azt a lobogó, varázsos művészt, akit a szakírók tanulmányjaiból és a hatalmas

kísérő képanyag segítségével megismerhetünk. Konstruktív szellem volt, új utakat keresett a szobrászatban, nemcsak a formanyelv, hanem az anyaghasználat lehetőségeit kutatta, határait feszegetve.

1961-ben negyedmagával készített, óriási plasztikája, a *Kozmosz*, a világ talán első járható szobra a II. párizsi biennálén első díjas lett. A francia állam meg is vásárolta – s az élet furcsa firtora, hogy évekkel később tárolási nehézségek (!) miatt el kellett pusztítani. „Szelleme azonban örökké él” – mondhatnánk a *Kozmoszról* nyगे cinizmussal, és nem tévednénk nagyot. A művész ugyanis köztéri szobrokban, hatalmas, öserőt sugárzó kompozíciókban, konstruktív, ugyanakkor érzelmeket keltő művekben fogalmazott ezután. Várostervei azon az ideán épültek fel, hogy visszaadjan valamit az ellekleltelenedett, urbánus világnak a teremtés rendjéből és harmóniájából.

Pátkai Róbert emlékeznek

Távlatot kapott élet. Ígéretes szavak. A békéscsabai gimnázium Pátkai-tehetségpontja olyan hely marad, ahol nem csak megemlékeznek időről időre a Nyugatra szakadt hazánkfírók. Nemcsak megemlékeznek róla, hanem emlékeznek rá. Ahol műveit ismerik, ismerni kezdik legalábbis, művészetének tanulságait megfontolják, örökségét felmutatják. Pátkai nevét viselni ugyanis nemcsak rangot, hanem feladatot is jelent számukra.

A könyv megjelenése és bemutatója méltó jele ennek a küldetésnek. Sokat tesz. Amellett, hogy frappánsan és személyesen tanítja az olvasót a hatvanas, hetvenes évekről, és vállalja töredékessége ellenére fájdalmasan gyönyörű gyűjteménye egy ragyogóan tehetséges ember művészetének, tükröt is tart elénk. Hitünk és kételkedésünk, megalkuvásaink és szabadságvágyunk elé. De nemcsak szembesít, hanem vizsgál, kötelez és szárnyakat ad.

■ ZÁSKALICZKY ZSUZSANNA

Távlatot kapott élet – Pátkai Ervin. Szerkesztette Bakay Péter. Békéscsabai Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola Pátkai-tehetségpontja, Békéscsaba, 2013.

Weöres Sándor és az evangélikusok

WEÖRES SÁNDOR 100

► Méltó megemlékezéssorozatot követhetünk figyelemmel ez év tavaszán-nyarán az *Evangélikus Élet* oldalain abból az alkalomból, hogy száz esztendővel ezelőtt született a magyar költészet egyik múlt századi óriása – Csöngé büszkesége, a „pannon varázsló” –, *Weöres Sándor* (1913–1989), aki a magyar szellemi jóvendőt maradandó módon alakította páratlan szépségű, mélységű, értékű költészetével. A figyelemre méltó megemlékezések majdnem mindegyike érintette a költő valóságát, és többször olvashattunk arra való utalást is, hogy milyen szellemi és lelki érintkezési pontjai voltak a költőóriásnak a hazai evangélikussággal. Az alábbi írásban – a teljesség igénye nélkül – összefoglalva kívánjuk tudatosítani, hogy Weöres soha, még kényes helyzetekben és nehéz időkben sem tagadta meg evangélikus gyökereit.

■ RIBÁR JÁNOS

Azért is idézhetjük fel könnyen mindezt, mert rendelkezésünkre állnak *Szerdahelyi Pál* evangélikus lelkész (1922–1997) irodalmi értékű anyagai. (1970–80 között ő volt az utolsó csöngői parókus; ezenkívül helytörténész, kutató, fordító, emlékérmek és díjak tulajdonosa.)

Emlékezéseire az érdeklődő olvasó is hozzáférhet: először 1978-ban jelent meg az „...ámul széles ország, büszke lehet Csöngé” című írása (a megfogalmazás *Csukás Istvántól* származik) a szombathelyi *Életünk* című folyóiratban, majd a *Magyar Orpheus* című, „Weöres Sándor emlékezetére” írt kötetben is (szerkesztette *Domokos Mátya*, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1990).

Szerdahelyi Pál Weöres Sándor gyermekkori játszótársait és a barátait szólaltatta meg ebben az írásában. Nagyszerű dolgokat olvashatunk „Cináról” – mert a hajdani társak így emlegetik őt több évtized távlatából visszatekintve is. Érdemes az apró, mégis meghatározó részleteket felidézni az emlékezésekből, amelyek azt példázják, hogyan járt együtt a játékoság és a szellemi komolyság a költő gyermek- és ifjúkorában.

A komolyság jele, hogy hét-nyolc évesen a csöngői evangélikus lel-

Pál személyes kapcsolatba került a nagy költővel és szintén költő feleségével, *Károlyi Amy*val. A lelkész *Vonj sugaradba Istenem* című, *Weöres Sándor vallásossága és vallásos költészet*e alcímű tanulmánya (megjelent a már említett szombathelyi *Életünk* folyóirat 1994/5–6. számának 564–570. oldalán) a források mellett a személyes emlékekre is támaszkodik.

A költőnek egész életében voltak evangélikus ismerősei, kapcsolatai. Tíz-tizenöt évesen *Kapi Béla* püspökkel volt alkalma teológiai eszmecsere folytatni szülei csöngői „kastélyában” (csöngői emlékezők emlegetik így az épületet), de „jó néhány evangélikus lelkészt ismer – olvassuk a tanulmányban –, főleg budapestieket, közülük néhányat jó barátjának nevez”, és szívesen olvasta az evangélikus költők verseit is. Többek között az erdélyi *Reményik Sándor*, illetve *Kutas Kálmán* lelkész költő neve kerül elő.

1970-ben a Vatikáni Rádió ismert szellemi vezetője, *Szabó Ferenc* jezsuita szerzetes készített rádióinterjút Weöressel. Sokan, akik megéltük, még emlékszünk ennek az időszaknak a politikai konstrukciójára: igaz csak tiszteletre méltó bátorság kellett ahhoz – a puhuló diktatúra ellenére is –, hogy valaki éppen ekkor és éppen ennek az adónak beszéljen a valóságáról. Weöres Sándor ez alkalommal elmondta: mélységesen tisz-

más hitre.” Hangsúlyozza ökumenikus és egyetemes nyitottságát, s nem tagadja, távol áll tőle a dogmák világa; különösen a Szentháromság fogalma okoz neki fejtörést, „nem tudja ésszel felfogni”. A tanulmányíró erre így reagál: „Mint papja igyekeztem meggyőzni...”, hogy én sem értem ugyan, mert senki nem is érheti fel ésszel a Szentháromság titkát, mert... ez a hit szférájába tartozik.” Ezek után inkább a hit valóságára terelődött a szó; hitét a költő „üres edénynek” nevezte: „A hitem olyan, mint egy üres edény... csak befogadni igyekszik.”

Talán az egyik legfontosabb hittétele Jézus alakja. A brit BBC rádió magyar munkatársának, *Cs. Szabó Lászlónak* a kérdésére Weöres ezt a választ adta: „Szerintem csak egyetlen ember létezik, s ez Jézus.” Ennek nem a dogmatikai háttere a fontos, hanem az az etikai cél, hogy mindenkinek olyanak kellene lennie, mint Jézus. Olyan embernek! (Nincs a tanulmányban, de itt megemlíthetjük, hogy a teljesen más lelkületű Pilátus is ezt fejezte ki a maga módján, amikor – talán – nem is tudva, mit beszél, ezt mondta: „Ecce homo!” Vannak, akik úgy értelmezik ezt az öntudatlan pilátusi tételt: „Nézzétek, ilyen egy igazi ember!” Más kérdés, hogy ennek az „igazi embernek” a titka az ő *istenfiúsága*, de ez most nem tartozik a témánkhoz.)

Weöres Sándor is Jézusról igyekezett leolvasni az igaz emberség alapvető mintáját – ezt olvassuk tőle: „Azért írok, hogy ezt a jézusi elemet valakiből, akárkiből, magamból vagy másból jobban kifejtsem, jobban megközelíthessem... Az a célom, hogy a jó szándékú és jóérzésű olvasót közelebb tudjam vinni ehhez a jézusi azonossághoz.” Hasonlóan nyilatkozott 1970-ben a *Vigília* folyóirat decemberi körkérdésére – „Ki nekem Jézus?” – is, Jézusban jelölve meg a minőségi ember legfelső fokát.

Szól még a tanulmány Weöres Sándornak a Bibliához való kötődéséről, és igyekszik sorra venni a költő vallásos verseinek füzérét, de ezekre most nem térünk ki, bár érdemes lenne. Az evangélikus kötődésnek egy szomorú, de hitben hordozandó vonatkozását idézzük fel inkább, éppen az *Evangélikus Élet* egyik írása alapján.

Madárdal a temetőben címmel jelent meg a lap 2013. június 9-i számában *Fenyvesi Félix Lajos* interjúja *Deméné Smidéliusz Katalinnal*. Az evangélikus lelkész felidézti a költő temetését, amikor – bencés atyákkal közösen – ott kellett állnia Weöres Sándor ravatalánál és szólania Isten igéjét. Mert a nehéz időszak után távozó költő az evangélikus szertartáshoz is ragaszkodott.

Szerdahelyi Pál lelkész tanulmánya végén *Károlyi Amy*nak a szavait idézi fel, aki a következőképpen adta tudtul férje halálhírét: „Weöres Sándor hazatért. Engedjük el Isten nevében.”

Hálát adunk Istennek, hogy Weöres Sándor költőnek evangélikus kötődése is volt, és mindenkinek szólania akart, hogy a jóérzésű és jó szándékú emberek világképét tágítsa a költészet csodálatos eszközeivel, s legfőbb célja volt a jézusi emberminta megközelítése.

A szerző nyugalmazott evangélikus esperes

Kettős ünnep

Evangélikus poéta verseit dallamosította tovább Pestszentlőrincen a Poézis

► *Weöres Sándor* evangélikus költő születésének századik évfordulója alkalmából a *Poézis* együttes impozáns dalestet adott a pestszentlőrinci evangélikus templomban. A szeptember 29-én éppen harminchárom éves együttes harminchárom Weöres-dallal készült az ünnepi alkalomra. Az est díszvendége *dr. Kenyeres Zoltán*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Modern Magyar Irodalomtörténeti Tanszékének professor emeritusa volt, akinek ez évben megjelent *Weöres-monográfiáját* is bemutatták az est folyamán. (Az *EvÉlet* olvasói lapunk június 2-ai számának 6. oldalán olvashattak interjút a *Széchenyi-díjas* professzorral.)

A 20. századi magyar költők verseit megszólaltató *Poézis* estjére megtelt a pestszentlőrinci templom. A Weöres-művekre komponált dalok zenéjét az együttes alapítója és vezetője, *Kákay István* írta és hangszerelte.

Elsőként Weöres mélyebb tartalmú, az emberi lét örömeivel és keserveivel – az elmúlással, az örökléthez való viszonyulással, magánnyal, kiteljesedéssel, átalakulással, vágyakozással, hiánnyal... – foglalkozó versei érinthették meg a jelenlevőket. Az énekszó és az akusztikus zenei kíséret segítette a gondolatok érzelmi átélését. A hegedűk, a cselló, a gitárok, a furulyák, a fuvola, a szájharmonika és a ritmushangszerek szólamai hűen közvetítették a költő nyelvezetének dallamosságát, játékoságát, ritmikáját. (Az estééhez a *Hárman-négyen* erőteljes gitármotívumai adták meg a felütést.)

A lírai hangulat végigkísérte a koncert első részét. Főként a hegedű, a cselló és a fuvola dallamívei bontották ki a filozofikus weöresi világot.

Szépség és melankólia ért össze az *Idyllium*, a *Két csönd*, a *De* és a *Bolero* című versek megszólaltatásában, amelyekkel az együttes tagjai elhunyt muzsikustársaikra emlékeztek. A két utóbbi szám a *cappella* hatolt a közönség lelkéig. A *De* boldogtalanságának fájdalját Kákay István szólisztikus előadása fokozta tovább. A gyász az elmúlás spanyolos lüktetésű, mélabús siratódalában teljesedett ki a *Bolero* megszólalásával. (A ballagó lelkek táncát a kamarakórus „Mind elmegyünk” éneklése elevenítette meg.)

A koncert második felében került sor *Kenyeres Zoltán Weöres Sándor* című könyvének bemutatására. A szerző munkásságát *dr. Kalina Katalin*, a Sztéhló Iskola igazgatója ismertette, majd az irodalomtörténész-professzor szólt a jelenlevőkhöz. A Weöres-művek többségére jellemző a magyaros, ütemhangsúlyos verselés. Művei olyan szorosan fűződnek a zenéhez, mintha egy dal szövegkíséretei lennének – fejtette ki *Kenyeres Zoltán*. Utalt arra, hogy Kodály Zoltán többször is megzenésített Weöres-verseket. A költő tizenöt évesen írt műve, az *Öregek* című volt az első, amelyre Kodály kórusművet komponált.

A Weöres Sándort gyermekkorától fogva személyesen ismerő irodalomtörténész köszönetet mondott a *Poézis* együttesnek az igényes

irodalomtörténeti, filológiai munkáért és a versekre szépen illeszkedő zenei „ruháért”.

A könyvbemutató után ismét a zene „kapott szót”. A dalest második részében a lírai hangvételű versdalok mellett játékos gyermekköltemények is elhangzottak. Nemcsak klasszikus zenei elemek, népi motívumok, hanem könnyűzenei „idézetek” (reggae, rock 'n roll) is felcsendültek a koncerten.

Az együttes három új művet is megszólaltatott: a *Vers a színházról*, a *Domb tővé*n és a *Kenyeres Zolinak* címűt. Utóbbit – amelyet Weöres az akkor öt éves gyermeknek írt – kifejezetten az ünnepi alkalomra zenésítette meg Kákay István.

A koncerten közreműködött *Kákay Katalin* és *Illés Péter*; a Magyar Állami Operaház énekművészei, *Kákay Viola* hegedűn, gitáron, *Nagy-Kákay Zsófia* fuvolán, furulyán, gitáron, valamint ritmushangszereken, *Kiss Melinda* hegedűn, *Tolnai Judit* csellón, *Győri Dávid* és *Mohai Tibor* gitáron, a zeneszerző, Kákay István pedig gitáron és szájharmonikán; az együttes alapítója, illetve leányai ezenkívül természetesen énekeltek is.

Az estet *Deák Gabriella*, a Sztéhló Iskola ének-zene tanára moderálta, *Győri Gábor* esperes hangosított. (Az offertóriumot a *Poézis* együttes a Sztéhló Iskola egy nemrégiben elhunyt munkatársának családja számára ajánlotta fel.)

Kenyeres Zoltán legújabb kötetével

A családi hangulatú, bár telt ház-as koncert (a hallgatóság az ország különböző pontjairól érkezett) igazolta Weöres *Ars poeticáját*: „Örökléteket dalodnak emlékezet nem adhat... Dalod az öröklétekből tán egy üszköt lobogtat.”

■ BALLA MÁRIA

Weöres Sándor jobbán felesége, Károlyi Amy, balján Szerdahelyi Pál lelkész

készítől, *Hutter Zsigmond*tól kölcsönkért Shakespeare-dramákat olvasta nagy figyelemmel, de az emlékezések ellenpontként felidéztek a Rába-parti fürdés élményeit és azt is, hogy Cina kiváló verseket rögtönzött emlékkönyvekbe.

Az írásban még sok kedves apróság olvasható, melyek miatt az emlékezők nagy szeretettel emlegették Weörest, áhítattal ejtve ki a nevét. A megszólalók is visszaemlékeznek az evangélikus lelkészekre, evangélikus tanítókra, akik szerettel gazdagították Weöres metafizikus gondolkodásra született költői lelkét, hozzájárulva a majdan kiteljesedő szellemi egyetemességhez. (A költő édesanyja mélyen hívő katolikus volt, édesapja evangélikus, egykori csöngői gyülekezeti felügyelő.)

Csőngé lelkészeként Szerdahelyi

teli és ismeri is a katolicizmust, „annak ellenére, hogy evangélikus-lutheránus vagyok”. S ezt a kedves mondatot olvashatjuk a tanulmányban: „...nem szakította meg, sem nem lazította a kapcsolatait az evangélikus egyházzal, de mindenekelőtt a csöngői gyülekezettel és annak lelkészeivel tartott szoros kapcsolatot.”

Ha fellelőzzük *Evangélikus énekeskönyvünk Énekszerzők, énekköltők, énekköltők* című részét, akkor Weöres Sándor neve után négy énekünket leljük meg. (A 432., „Kínok árnyékaiból...” kezdetű ének kottáját – *Sulyok Imre* dallamát – az *Evangélikus Élet* 2013. június 30-i számának címlapján is láthattuk a csöngői ünnepéről szóló tudósítás mellett.)

Szerdahelyi Pál tanulmányában maga a költő így nyilatkozik: „Evangélikus vagyok, sohasem tértem át

E G O T - M

Evangelikus gimnáziumok

Fehér Borbála, a vendéglátó intézmény igazgatója haranglábépítésre (az EGOT jelképe) szólította a gimnazistákat

Elöl pörköltözés, hátul jobbra a Szélrózsa Band pakol

A Szélrózsa minden irányából, tizenhat evangélikus gimnáziumból érkeztek az EGOT-ra Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Budapest, Győr, Kiskőrös, Kőszeg, Mezőberény, Miskolc, Nyíregyháza, Orosháza, Sopron, Szarvas diákjai

„Még azt mondják...” – a néptáncszekció produkciója Ravaszné Horváth Marianna irányításával. Képünk előterében az MEE oktatási osztályát képviselő Rozs-Nagy Szilvia bújik elő a zöld ág alól

A pszichodrámacsoport egyik akciója

► Az idei EGOT-ról (evangelikus gimnáziumok országos találkozója) tudósítani „lerágott csont”, hisz a résztvevők egy része maga is azon fáradozott, hogy a szeptember 28-án – a háromnapos találkozó második napján – kézzel, lábbal, ecsettel, objektívvá vagy szubjektíven alkotó csoportok jellegzetes, jeles pillanatait megörökítse. A helyszínen, az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnáziumban buzgó alkalmi tudósítók és fotóriporterek jártak terepről terepre, teremről teremre. Ha az oroscafe.hu oldalon folyamatosan megjelenő rövidebb lélegzetű bejegyzések helyesírás hibáitól elvonatkoztatunk, bizakodón azt mondhatjuk: bizonyára lesz utánpótlása a helyilapunkat készítő csapatnak is!

A hivatalos-lineáris tudósítói attitűdöt – engedelmükkel – ezúttal elhagyjuk, az evangélikus gimnáziumok országos találkozója (EGOT) ugyanis nem a formalitások terepe. Diákbárát fesztiválról pedig csak diákbárát módon érdemes szólni.

Figyelő szemek Orosháza felett

Az újságírás-workshopra összeállt tizenöt fős gárda lehetőséget kapott arra, hogy az *Orosházi Élet* című helyilap on-line felületén, az *OrosCafé* című, helyi eseményekre koncentrálnak honlapon publikáljon. A lelkes csapat tovább osztódott: volt, aki hírszerkesztéssel, volt, aki interjúzással vagy riportkészítéssel töltötte az idejét.

A bázisgép mögött (az új épület földszinti termében) mindig ült valaki, ilyen módon az oldal folyamatos bővülését követve olybá tűnt, mintha az iskolai eseményekről egy mindent látó szem tudósítana. A gép mögött ülő rejtélyes alakok egyike magát az újságíró-workshopban történő munkát is rögzítette. Ez időnként igen humoros hatást keltett, például a következő bejegyzésben: „A médiaszekció terme újra üres. Az újságíró-palánták újra terepen, kivéve az az egy, aki éppen ír. Valaki éles forogtatón van Gyopárosfürdőn, mások Deák Lászlóval, az iskola volt lelkészével készítenek interjút, Anita és Ági pedig a híradós anyagot vágja elő, míg Gergő éppen forró csokit iszik.”

Talán ez a közvetlen „gergőzés” az EGOT lényege. Mi magunk készítjük, mi mutatjuk meg: mi ezek vagyunk. A két évente mindig más evangélikus oktatási intézményben megrendezett EGOT amellel, hogy életre szóló élményt ad a diákoknak, önismereti tréning is és – nem utolsósorban – identitás erősítő program, ahogy erre a péntek esti áhítaton *Lázár Zsolt* is rávilágított.

A Nyugat-békési Egyházmegye esperese, aki a debreceni „refiben” töltötte gimnáziumi éveit, egy chicagói emléket osztotta meg a türelmetlen hallgatósággal. Csupán hét óra tartózkodott a városban mint ösztöndíjas teológus, amikor egy ame-

rikai házaspár pártfogásába vette, és végigvezette őt a nevezetes helyszíneken. Mikor meghallották, hogy magyar, csak úgy lelkendeztek az Államokban élő és éppen Chicagóban „atommagot hasító”, a Fasorban végzett tudósokról, „Eugene Wigner-ről” és „Edward Tellerről”. „Büszkén járj iskoládba!” – buzdította a már jobbára EGOT-os egyenpólóban feszítő fiatalokat a lelkész.

Üveg, lencse, szegek

Orosháza főterén egy óriási, üvegből készült, éjjel kivilágított körtefa áll. 1744-ben a Zombáról érkező ősokeket ugyanis – a monda szerint – egy magas, terebélyes körtefa várta. Ennek emlékére emelték az alternatív üvegtömböket. Az uniós pénzekből újjávarázsolt, kicsiny vízeséssel keretezett főteret – melynek minden útja a körtefának fut – 2010-ben adták át. Gyermekeknek, időseknek egyaránt paradicsomi a körtebirtalom.

Az EGOT élelmes lesifotósai el-elcsíptek itt is egy-egy mulatságos pillanatot, s ezeket aztán a szombat esti gálán nagy derűvel kísérte – Orosháza spontánul megörökített macskáit éppúgy, mint a gépét éppen nyelvkifecsentve igazgató másik fotósról készült képet.

A fotószakért az *Evangelikus Élet* egykori fotósa, az EGOT-on újra „hivatalba lépő” *Botta Dénes* tartotta. Meghatottan vette tudomásul, hogy

a már ifjan kattintgatók ugyanazokat a köröket teszik meg, mint egykor ő maga: meglesik a piac eleven világát, lekapják a dús termést igazgató fejekdős néniket, vagy akár csatornába másznak egy jó szögért...

Ecsettel pepceselők

A kézműveskedésben utazók két csapat és technika közül is választhattak. Az akvarellel dolgozókat *Pribék Endre* festőművész irányította, vagy inkább biztatta, hisz „festői” lényétől a túl éles kontúrok messze állnak, a szabad művészetre esküszik.

A tanár úr szerint nem szegény a másolás, ezért nagy adag kész akvarellel érkezett. Első gyakorlatként a csapatban mindenki választott valamit – leggyakrabban csendéletet vagy portrét –, azt próbálta minél hibében visszaadni. Aztán szabadabban szárnyalhatott a festői képzlet a tanár úr elmondása szerint „nagyon kedves” délután folyamán...

Határozottabb koncepcióval érkezett a textilfestő *Celuskáné Csepregi Alicia* és *Kaczkó Rita*, akik az ókori Egyiptom világában merültek el, megmunkálás előtt viaszba merítve a textildarabokat. Elmondásuk alapján – és a végeredményt elnézve – a több lépésből álló technika elsajátítása nem tűnt ördögösségnek a diákok számára.

A gálán Kleopátra is megjelent a kort idéző ruhában, Kleopátra-hajjal. A vetítőn a csapat beszámolóját hallgatva róla készült fotómontázsokat láthatott a közönség, például ahogy a Kheopsz-piramis őrzőjével csókot vált...

Fülsüketítő

A zenebarátok három szekció közül is válogathattak a rendezvényen. Várták őket Kőszegi-Németh József és Lestyán Mihályné (Anikó) zenetanárok – a tanár úr „kórus”, a tanárnő „komolyzene” címszó alatt –, továbbá a keresztény könnyűzene krémje Huszák Zsolt „Maci” vezetésével és a helyi Credo zenekar közreműködésével.

Nehéz a gálán fölcsendült három produkciót összehasonlítani, de talán nincs is rá szükség. Mindegyik más adott. Kőszegi tanár úrék kórusa – a péntek este föllépő *Kiskőrösi Gospel Sasokkal* konkuráló *Orosházi Sóllymok* – valóban úgy zengett, mintha tagjai évek óta együtt énekelnének. A hitelesen hallelujázók színpadi mozgással fokozták a közönség örömet, és nem tettek másként másnap, a templomi szolgálat során sem, bezuhant a szakrális térbe is az EGOT fiatalos lendülettel.

Lestyán Mihályné és három fuvo-

Ó K A - T Á R

k országos találkozója 2013

Varga Zoltán letolja szemüvegét, hogy jobban halljon

listája – közöttük Ittész Szilviával, a fasori gimnázium angoltanárával – nem csak lány melódiákkal készült. Elringatták ugyan a közönséget Brahms jól ismert altatójával, de utána könyörtelenül föl is ébresztették Szelényi István Tik-tak címet viselő zongoradarabjával. Ehhez spontán performansz-szal járult hozzá az egyik tanár: a zene ütemére egy ébresztőórát táncoltatott meg, majd helyezte a zongora tetejére a közönség nagy derűtségére.

A fináléban nagy ovációtól kísérve a Mézga család zenéjét játszották el a már nem épp komoly zenészek. Mézgaék után Maciék következtek, akik jól ismert új énekekkel és Pintér Béla Táncol a menny című dalával a közönséget is táncba hívták.

Csendzsákolók

A legcsöndesebb a Varga Zoltán, a Kossuth rádió munkatársa és a helyi szavalóverseny állandó zsűrielnöke által vezetett költői szekció volt. A „lírai alkotók” a földszinti csendes szobában kaptak helyet időtlenb elmélkedésre, például arra a világirodalomban már néhány alkalommal fölött kérdésre keresve a

választ, hogy a versek által lehet-e jobb a világ.

A magyar nyelv egyediségére, a fordítás nehézségeire, a kultúra kincseire irányította a tanulók figyelmét

Erostryák Zoltán muzeológus, tanár, fotográfus és ökolívódedző (!)

az egyik hallgató szerint „álomba ringatóan kellemes” hangú tanár úr, akinek vigyázó szeméitől kísérve

több eredeti verssor is született. Sőt egy kifordított, hét Hófehérkével és egy törpével operáló mesejáték is, melynek búcsúmondata a „zárul az evangélikusok mókátára” mondat volt. (Persze az csak vasárnap délután zárult.)

Töri és cipótörés

Ellenben kinyitotta kapuit a Szántó Kovács János Múzeum, ahol Erostryák Zoltán muzeológus, tanár tartott rendhagyó történelemórát a diákoknak. A régészetben mélyfúró „kőkor-szaki” rávilágított arra, hogy a bronzkor tulajdonképpen nincs is olyan messze tőlünk, elvégre ugyanazok az utak járhatók ma is a térségben, mint akkor. Tulajdonképpen az emberek sem változtak azóta, ugyanúgy gyűlöltek, szerettek, irigykedtek, mint ma... Kézzel foghatóan került terítékre a bogrács, az üst és a fazék története (az előadó középső képünkön).

De nemcsak a vásárnapokkal vagy a guanólmélettel kapcsolatos érdekes adalékok hangoztak el, hanem bizony az üstből alvilágba járó Hétszűnyű Kapanyányimónyók is színre léptek... A múzeum-pedagógiai szekció segítői voltak még a cipódagasztó Józó Tamásné, Katinka múzeum-pedagógus és Tóth Judit tanítónő. A gálán a hatalmasra dagadt cipók mögül alig látszott ki a gyerekek feje...

A régészeti feltárásokhoz hasonló mélyfúrás végeztek magukban a pszichodramacsoport résztvevői Pesics Zsuzsanna pszichológus vezetésével, aki a tettek embere. Kifejezetten konfliktuskereső. A pszichodramát kutatók véleménye szerint ugyanis a konfliktusokat, a társas viselkedési reakciókat tudatosítva fejlethet leginkább az egyén. A csapat tagjai tehát órákon keresztül csak veszekedtek.

■ KINYIK ANITA

Balog Eszter iskolalelkész három igen elevennek mondható csemetéje mostanra már minden bizonnyal városképi elemnek számít Orosházán. Nem volt ez másképp az EGOT-on sem, hol az egyik, hol a másik szaladt bele a képbe, számtalan fotón ott vigyorognak a gimnazisták EGOT-mappáiban is. Ördög Endre igazgató lelkész – aki ellenben két anyagi kislányával érkezett – a gálát megelőző udvari pörköltköltség közben az épp zenélő Szélrózsza Band előtt rohángáló gyermekekre pillantva meg is jegyezte: „Mindig a papgyerekek randalíroznak.”

A főtéren léggömberegetéssel búcsúztak a 2013-as EGOT-tól

A „béke követői” is megtették a magukét a találkozón. Az EGOT megnyitóján Gáncs Péter elnök-püspök tartott áhítatot az ideai tanév igéje (1Jn 4,8) alapján: „... mert Isten szeretet.” A főnévből elvéve és hozzáadva is cselekvő ige lesz: Isten szeretett és szeret. Szeretete körbeölel bennünket. Az EGOT vendégeit arra buzdította a püspök: éljék át a csodát, és kapcsolódjanak be Isten szeretetének éltető vérkeringésébe!

Habár nem egyházi méltóság, mégis fontos dologra világított rá Orosháza polgármestere, dr. Dancsó József, aki továbbfűzve a püspöki gondolamenetet a „szeretett” befejezett melléknévi igenevet hozta be a hallgatóság intellektuális terébe, értve ezt elsősorban a befogadó városra, Orosházára, ahol biztosan minden vendég „szeretett” lesz...

Balog Eszter iskolalelkész kapta a könnyűnek bajosan mondható feladatot, hogy a szombat esti gála után lecsendesítse a felajzott gimnazistákat. Az egykori fasori diák Mt 5,13-at helyezte a hallgatóság szívére: „Ti vagytok a föld sója.” Kitartó közösségépítésre bátorított, legyen szó a családról, osztályról, gyülekezetéről vagy magáról az egyházzal.

A találkozót lezáró úrvacsorás istentiszteleten is Balog Eszter prédikált, az ideai EGOT mottóját vizsgálta meg közelebbről az események tükrében: „... viseljétek el egymást szeretettel...” (Ef 4,2) Arról beszélt, hogy a közösségépítés benső döntés eredménye. Ahhoz, hogy be tudjunk kapcsolódni, fel kell adnunk azt a gondolatot, hogy mások majd elvégzik helyettünk a feladatot – állította. Az embernek először saját kincseit kell felismernie, amelyeket aztán be tud adni a közönsébe. Ha kevésnek vagy kicsinek tűnik is az a kincs, tudnunk kell, minden nagy dolog először egészen kicsiben mutatkozik meg. Mindenkire egytől egyig szükség van. Igehirdetését egy olyan imával zárta, amelyet mindennap elmondhatnánk: „Uram, ébreszd egyházadat, és kezd rajtam! Uram, építsd gyülekezetet, és kezd velem! Uram, békesség örömhírét juttasd el mindenütt a földön, és kezd nálam! Uram, gyűjtsd meg szereteted tüzeit minden szívben, és kezd bennem!”

(Az Ef 4,2 igehely útmutatását a tudósító a budapesti gimnazistákkal közösen megtett háromórás úton igyekezhetett gyakorlatba ültetni...)

■ – KANYIKA –

A komolyzenei szekcióban jobb szélén e sorok írója

„Klassz hely lehet az az Orosháza!” – mondták otthon a gyermekeim, mikor végre hazaértem vasárnap este. Péntek reggel láttam őket legutóbb, az otthoni hétfőre egész jól lezajlott anyai ellátásom nélkül – persze túl gyakran ne csináljak ilyet, hogy lecserélem őket tíz fasori gyerekekre. Kicsit sértő rájuk nézve, hogy öhlyezettük inkább amazokat kísérgetem a szállásról ki-be, amazokat hallgattam a nap végén, amazokkal fedeztem fel a nekünk távoli tájat. Kicsit bántó, de végül jól jártak, mehetnek máskor is! Menjek, és legközelebb is hozzak egy nagy, kerek, cifra fonású és főleg finom kalácsot! Honnan a kalács? Ahonnan az összes többi, szívét melengető jó élmény: az orosházai kedves vendégsze-

retetéből. Ahogy örültek minden egyes tanárnak, iskolának; ahogy kigondolták a sok lehetőséget, hogy mindenki olyan programot találjon magának, amelyet élvezni is fog; ahogy a legfinomabbakat kaptuk reggel, délben, este; ahogy megnyíltak a kapuk városzerte mindenütt: zeneiskolában, múzeumban, művészeti házában, a sajtóban; és végül ahogy minden résztvevő tarisznyájába került egy nagy, kerek kalács – ennek mind mi voltunk a nyertesei.

Elmentünk, elhoztuk a kalácsot és vele együtt egy falat orosházi szeretetet. Köszönet érte!

■ ITTÉZ SZILVIA

Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium

1850 km lélektől lélekeig

▶ Székházunk előterében kis irányjelző tábla mutat stílusosan északra, rajta a felirat: Molde 1850 km. Az egyik helyiség falán pedig bekeretezve látható az öt évvel ezelőtt aláírt együttműködési szerződés a norvégiai mœrei püspökség és az Északi Evangélikus Egyházkerület között. Örvedetes, hogy ebben az időben mennyire sikerült tartalommal megtölteni ezt a megállapodást. Cserekapcsolat keretében lelkészek látogatták meg két-két hétre egymás gyülekezetét. Tavalyelőtt tőlünk ifjúsági csoport utazott a fjordok országába, onnan pedig a püspöki hivatal munkatársi gárdája jött hozzánk amolyan közösségépítő alkalomra. Nyáron a norvég lelkészek lehetővé teszik, hogy szabadságuk idején a parókiájukon üdüljenek magyar lelkészcsaládok. Idén tavasszal az esperes vezetésével egy egész egyházmegye lelkészi kara látogatott Magyarországra, elsősorban az itteni diakóniai munka tanulmányozására. *Pál Marietta* személyében mi egy ifjúsági vezetőt küldhettünk északra, aki magyaros temperamentummal szolgál a sokak által hűvösnek tartott norvégok között. Az egyházkerületek kereteit pedig már szétfeszítette az a látogatás, amelynek során idén augusztusban a teljes norvég püspöki kar hazánkba érkezett. Négy nő és nyolc férfi püspök – valamint az országos iroda igazgatója – lelkigyakorlatozott és tanácskozott Révfülöpön, előtte azonban ellátogattak az Északi Egyházkerület székházába. Ott nemcsak a magyar evangélikusság múltjával és jelenével ismerkedtek, hanem betekinthettek a készülő Luther-rajzfilm műhelymunkáiba is.

■ DR. FABINY TAMÁS

Öt év után újra Norvégiában járhatam abból az alkalomból, hogy a Mœrei Egyházkerület harmincéves. Az északi egyházak és az anglikánok közötti úgynevezett porvooi egyezmény jegyében norvég barátaink kapcsolatot ápolnak a Newcastle-i Egyházkerülettel, ahonnan *Martin Wharton* püspök és felesége érkezett Moldéba. Részünkről feleségem és *Pál Marietta* mellett *Gryllus Dániel*

Gryllus Dániel

is a küldöttség tagja volt, mivel a szervezők azt kérték, hogy az ünnepi kulturális műsor keretében a Kossuthdíjas evangélikus művész szólaltassa meg biblikus darabjait. Amikor a vendéglátók harsány lelkesedéssel éneklék a zsoltárok refrénjét, érezhetjük, hogy valójában korántsem olyan hűvösök ezek az északiak...

Stratégiai pillérek

A hivatalos megbeszélést a püspöki hivatalban tartjuk. A falon itt is bekeretezve látható az együttműködési szerződés, alatta a tábla: Budapest 1850 km. A jó hangulatú tárgyaláson áttekintjük, hogy a szerződés egyes részei miként valósultak meg. Megállapíthatjuk, hogy mennyire valósággá vált az együttműködésnek az az első pontja, hogy imádságban hordozzuk egymást: vendéglátóink ugyanis nagy hálával emlékeztek még most is arra, hogy a két évvel ezelőtti norvégiai tömeggyilkosságot követően – amikor a szélsőjobboldali *Brevik* hetvenhét fiataalt lőtt agyon Utøya szigetén – mi gyászistentiszteletet tartottunk Bécsi kapu téri templomunkban.

Az együttműködésben persze még mindig vannak tartalékok, például teológiai vagy kulturális területen. Érdekes egybeesés, hogy a mœreiek is öt stratégiai területet jelölnek meg: az istentiszteleten az igével és szentséggel való élés mellett a nemzedékek találkozására teszik a hangsúlyt. Az egyházzenében és a kultúrában a kreativitást emelik ki. A misszió területén beszélnek – az evangélium hirdetése mellett – arról, hogy az egész világot átívelő egyházban élünk. A diakóniában a gyülekezetben élő magányosokra és rászorulókra irányítják a figyelmet, míg a gyermek- és ifjúsági munkában a hitébresztés és tanítás összefüggését hangsúlyozzák. Válaszként örömmel mutatom be a magam egyházának stratégiai pilléreit.

Megújított szövetség

A jubileumi istentiszteleten *Ingeborg Midtømme* püspök prédikál, mi, vendégek a liturgiában szolgálunk.

A rendkívül igényesen előkészített alkalom keretében az énekkar megszólaltatja azt a zeneművet, amelyet a székesegyház német kántora komponált. Az istentisztelet után előbb *Kjell Magne Bondevik* korábbi miniszterelnök és *Ole Nordhaug* nyugdíjas püspök köszönti a jelenlevőket, majd *ünnepélyes keretek között újabb öt évre szólóan aláírjuk az együttműködési szerződést.*

A fiatal egyházkerület jubileumi ünnepeit tudatosan kötik össze egy ifjúsági találkozóval. A hangulatosan berendezett klubhelyiségben a fiatalok a konfirmációval kapcsolatos emlékeiket osztják meg egymással és vezetőikkel, majd csoportokban a három jelen lévő püspökkel beszélgetnek. Imponáló a nyelvtudásuk, közvetlenségük és talpraesetségük.

Háromnapos látogatásunk keretében több gyülekezetet is meglátogattunk. Természetesen hajóval, hiszen a fjordok világában ez a legfontosabb közlekedési eszköz. Kristiansundban egy egészen modern templomot ismerhetünk meg, a korábbi épület ugyanis megsemmisült a második világháborúban. Smøla szigetén (*képkönyv*) egy csodálatos kis kápolnát és egy szabadtéri színházat keresünk fel. Ez az a hely, ahol több mint ezer

esztendővel ezelőtt partot értek az első keresztény misszionáriusok.

Aláírjuk az újabb öt évre szóló együttműködési szerződést

Kedves emlékek idézésére is lehetőség nyílik: az esperes asszonnyal együtt vettünk részt a Lutheránus Világszövetség 1984-es budapesti nagygyűlésén, egy idősebb hölgy pedig elmondja, hogy ezen a vidéken *Terray László* lelkész munkatársa volt.

Egy festői szépségű kisváros, Bud templomában az a fiatal lelkész fogad, akit a tavaszi budapesti látogatás során annyira megindított a Sarepta-otthonban folyó munka, hogy az egyházmegye gyülekezeteiben gyűjtést kezdeményezett erre a célra.

Szeretethíd

Hajónkkal ismét Molde közelében vagyunk. Egyik oldalon hétágra süt a nap, a másikon viharfelhők gyülekeznek. Nem csoda, hogy gyönyörű szivárvány feszül az égre, éppen a székesegyház fölött. Az Isten és az ember közötti szövetség máig érvényes jele ez. A teremtő és a teremtmény, atya és a gyermekei rendezett kapcsolatából következik a testvérek közötti jó együttműködés is. Ez a szeretethíd 1850 kilométer hosszan ível, egyházkerülettelől egyházkerületig, lélektől lélekeig.

A szerző egyházunk Északi Egyházkerületének püspöke

A hónap igéje

„A jótékonyságról és az adakozásról pedig el ne feledkezzetek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten” (Zsid 13,16)

Húzd ki magadat, testvérem! Te már nagy áldozatot hoztál barátaidért, jó ügyekért és Isten országáért is... Valóban így van? Ha áldozat volt, valami nincs rendjén. Ha nehéz volt, nem szívesen tetted, vagy sokba került neked, akkor szolgáló életed nincs igazán rendjén. Mert ha szívből teszel valamit egy jó ügyért, lelkesen az Isten dolgáért, akkor ott nagyobb az öröm, mint az áldozat. Az áldozathozatal nehézségét elnyomja az az öröm, jó érzés, hogy Isten belevont az ő nagy és szép ügyébe. És már nem is áldozat, hanem kiváltság az, amit tehettél.

Ilyen áldozatokban gyönyörködik Istenünk. Amelyek nem is áldozatok a szívünk mélyén. Ha nem külsőleg adsz csupán valamit, hanem a szívedből fakad a cselekvés. Szeretettől buz-

gó szívedből árad a jó, és a cselekvés már csupán hálaáldozat. Mert Isten-től kaptál mindent, és csak abból adsz vissza valamit másoknak.

A jótékonyság azt jelenti, hogy valamit teszsz szeretetből a másikért; az adakozás pedig azt, hogy valamit, netán pénzt adok a rászorulónak. A kettő kiegészíti egymást. Például nem lehet pénzzel megfizetni, ha valaki egyedül van, és rászorul egy beszélgetésre. Nem lehet megfizetni a templomkert takarítását azzal, hogy napszámot adok valakinek. A saját cselekedetem, a beszélgetés a többiekkel, a templom még inkább való megszeretése a helyszínhez kötődik. A közösség a közös feladat és munka által épül leginkább. És kétkezi munkánk eredményét látva mennyivel kedvesebb lesz

a templom épülete is! Van, aki talán azért nem érzi magát otthon a templomban, mert még nem tett érte semmit. „Csak” eljött, beült a padba, és várta, hogy mit kap.

Az adakozás sem csak azt jelenti, hogy valamennyi pénzt adok egy jó ügyre. A bibliai özvegyasszony a két egyfilléresét dobta a perselybe. Tehát a felét megtarthatta volna. De ő minden vagyonát a perselybe tette. Mert hálás volt az őt addig megtartó Istennek, és bízott benne. Abban, hogy ezután is meg fogja segíteni.

A megspórolt pénzt is el lehet vesztíteni. Jön egy infláció vagy gazdasági válság, és a házad máris veszít az értékéből. Jön egy betegség, és a gyógyítás minden összpórolt pénzt elvisz. Jön a végső elszámolás, Isten elé állás,

és – ahogy mondják – a halotti ingnek nincs zsebe: semmit sem vihetsz magaddal, semmivel sem segítheted meg magadat.

Csak egyvalaki állhat melletted: az Úr Jézus, a te Megváltód. Ezért őt hívd be az életedbe, és marasztald ott. És ha ő ott van, akkor van kitől segítséget kérni, van kinek az oltalma alá helyezni magadat, és van kiben bízni. Ő az életét adta oda érted, hát te is add kezébe az életedet, terveidet, pénzedet, képességeidet, idődet. Majd ő jól beoszt neked mindent, jól elrendezi útjaidat. Az ő áldozatából tudsz áldozat-érzés nélküli áldozatot hozni.

Templomainkban sokfelé van oltár. Ez más, mint némely nagy egyháznál. Ez jelképes hálaoltár. Hálaáldozatunkat visszük imádságban az Úr elé.

Azt fejezi ki, hogy odaszánjuk magunkat öneki, teljes szívből. Ezenkívül jelképesen Istenünk jelenlétét is kifejezi: „Itt az Isten köztünk.” (EÉ 280) Így folytatódik: „Jertek őt imádni, / Hódolattal elé állni! Szent a jelenléte. / Minden csendre térve, / Őelőtte hulljon térdre! (...) Jöjj, lakozzál bennem, / Hadd legyen már itt lenn / Templomoddá szívem-lelkem!”

A jelképes oltár is figyelmeztet: Csak egy áldozat van, az értünk véret kiontó Úr Jézus Krisztusé. Csak egyféle jótékonyság és valódi adakozás van: amely abból a szívből fakad, melyben Jézus vett lakozást. Ez az áldozatos magatartás, amely magát nem kímélő, a nehezét is szívesen megcselekvő odaszánást jelent.

■ SZÉLL BULCSÚ

Megújult a budagyöngyei kápolna

A nyár folyamán – festés és a nyílászárók javítása után – megújult a Budavári Evangélikus Egyházközséghez tartozó budagyöngyei kápolna. Utolsó mozzanatként helyére került az addig csak ideiglenesen falra akasztott gobelin is, amelyen a magvető példázatának egy mondata olvasható: „És terem némely száz

annyit, némely hatvan annyit, némely pedig harmincz annyit” (Mt 13,23b; Károli-fordítás).

A falikárpitot *Martos Katalin* textilművész, a szegedi Tömörkény István Művészeti Szakközépiskola tanára készítette immáron tizenhét éve, és ajánlódta egykoron a közösségnek. A mostantól lényegében oltárképként

is szolgáló művet *Fabiny Tamás* püspök (*képünkön*) áldotta meg a szeptember 29-i istentisztelet keretében. Ugyancsak ekkor vette először használatba a gyülekezet azt a kerámia úrvacsorai készletet, amelyet az egyházkerület idén tavasszal az iowai (amerikai) evangélikus testvérektől kapott.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

„Tükör által...”

VII. országos papnétalálkozó

Szép csokorban, könnyedén, csillogva csodaszép, keretezett és egyszerű, keret nélküli tükrök lógtak a nagyteremben. S ott ülve azon gondolkodtam, melyikbe néznék bele közletről szívesen – a cikornyás, kovácsoltvas keretű választottam magamban, mert abban „jobbán

A Balatonszárszón szeptember 27–29. között megrendezett hetedik országos papnétalálkozón közel ötven sorstársammal együtt tölthettem szokásos töltekezés napjainkat. Számomra mindig nagy élmény az ottlét, hisz a mindennapokból kiszakadva a kapkodós megérkezés után egyre inkább belelassulunk, belesimulunk ebbe a felejtethetetlen két napba. Idén magunkra, magunkba néztünk: „Tükör által...”

A számomra remek felütést adó első esti kerekasztal-beszélgetés (három gyakorló, vérbeli papnéval) végigkísérte az egész hétvégét, és innen csak egyre több élménnyel gazdagodtam. Körbejártuk a papnélét kérdéseit, örömeit, nehézségeit, dilemmáit. Néztünk magunkba, a távolban hagyott szeretteinkre. Figyeltünk egymásra, mert valamilyen szinten mindenki tükröt tartott elének – sikeres-boldog életével, küszködéseivel, krízishelyzeteivel, találékonyságával. A szombat délelőtti, forgószínpadszerűen megoldott csoportbeszélgetések pedig jó értelemben bolygatták meg gondolatainkat, érzéseinket. Remélem, erre mindenki sokáig és szívesen emlékszik vissza, merít belőle.

Az áhítatok, a vasárnapi istentisztelet is a tükrök fényében teltek – csak sokkal világosabban és talán kevésbé homályosan, de mindenképpen reménytelibben gondolhattunk életünkre.

„Aki a szabadság tökéletes törvényébe tekint bele, és megmarad mellette, úgy, hogy nem feledékeny hallgatója, hanem tevékeny megva-

lósítója: azt boldoggá teszi cselekedete.” (Jak 1,25)

Sok időnk maradt a sorstársi beszélgetésekre, esti csacsogásra, táncra, egy kis művelődésre a József Attila-emlékházban, tükrökészítésre, jótékonysági vásárra, belefeledkezésre a Balaton sima vízükrébe. Ez így volt kerek. Nagyon kerek.

■ CZÖNDÖRNÉ HORVÁTH ESZTER

SEMPER REFORMANDA

„Mindezekből jegyezzük meg a következő tanítást: könyörögnünk kell, hogy a gonosz ne vegyen erőt rajtunk, és amennyire csak tudunk, őrizkednünk kell tőle. Ha az Isten hozza ránk a bajt, akkor elővigyázatosságunk sem fog rajtunk segíteni. Ki-ki nyugodjék bele: ha kötelezettsége van, és a halá-

los veszedelem idején a lakóhelyén kell maradnia, hogy a felebarátját szolgálja, akkor bízva magát Istenre, és mondja: »Uram, kezdedben vagyok, te engem ide kötöttél, legyen meg a te akaratod. Én a te szegény teremtményed vagyok. Elveheted vagy megtarthatod az életemet éppúgy, mintha tűzhöz, vízhez, szomszúsághoz vagy más veszélyhez lennék hozzákötve.« Ha viszont szabad, és elmenekülhet, akkor is bízva magát Istenre, és mondja: »Uram Istenem, gyenge vagyok és félek, ezért menekülök a baj elől, és annyi mindent teszek ellene, amennyit csak tudok, hogy megőrizzem magam. Ennek ellenére a te kezdedben vagyok; ebben és minden nyomorúságban, amelyben csak részem van, legyen meg a te akaratod.« A menekülés ugyanis magában semmit sem segít, mert mindenütt csak gonoszság és veszély leselkedik, hiszen az ördög nem pihen és nem alszik, mert ő kezdettől fogva gyilkos, és mindig csak azt lesi, hol gyilkolhat, és hol okozhat szerencsétlenséget.”

► Luther Márton: Elmenekülhetünk-e a halál elől? (Kovács Áron fordítása)

HETI ÚTRAVALÓ

„Mindenki várakozva néz rád, Uram, és te idejében adsz nekik eledelt.” (Zsolt 145,15)

Szentháromság ünnepe után a 19. heten az *Útmutató* reggeli és heti igéi az

Úristen gondviselő munkájáért hálaadásra hívnak, és felszólítják az ő gyermekeit, járjunk elhívásunkhoz méltóan a munkában. Jézus Urunk beteljesíti Atyja akaratát e világban: „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.” (Jn 5,17) „Noha Isten munka nélkül semmit sem ad, mégis az Isten áldása tartja el az embert, ha úgy látszik is, hogy a tulajdon munkája táplálja” – tanítja dr. Luther. „Jó az Úr, örökké tart az ő kegyelme és hűsége nemzedékről nemzedékre.” (Zsolt 100,5; LK) „Jóságod az év koronája, bőség fakad ösvényeiden.” (GyLK 717) Aratási hálaadó ünnepünkön Jézus figyelmeztet: „Vigyázzatok, és őrizkedjétek minden kapzsiságtól, mert ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg” (Lk 12,15) És a bolond gazdag példájával érzékelteti, Isten szerint gazdaggá úgy lesz az ember, ha a földi vagyonát másokkal is megosztja. Az adakozás áldása: „a jókedvű adakozót szereti az Isten”; s neki „van hatalma arra, hogy minden kegyelmét kiárvassa rátok, hogy mindenütt mindenkor minden szükségességgel rendelkeztek (...) Hála legyen az Istennek kimondhatatlan ajándékáért!” (2Kor 9,7.8.15) Jézus földi munkája a keresztig ez volt: tanított, hirdette az evangéliumot, gyógyított (lásd Mt 4,23). Kérhetjük: „Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok, csak téged dicsérlek.” (Jer 17,14) A vak Bartimeus kitartóan kiáltott Jézushoz, kérte, hogy újra lásson. Ő így szólt hozzá: „Menj el, a hited megtartott téged.” (Mk 10,52) S a koldus megnyílt testi-lelki szemmel követte gyógyítóját. A leprás is hittel kérte: „Uram, ha akarod, meg tudsz tisztítani engem.” Jézus megérintette, és kimondta: „Akarom, tisztulj meg!” (Lk 5,12.13) Isten félelme és megelégedés tölti be a kereszténynek szívét földi életük végéig, mert az Úr Jézus az élet kenyeréként táplál minket az örök életre. „A por visszatér a földbe, olyan lesz, mint volt, a lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta.” (Préd 12,7) Jézus kettesével küldte ki tanítványait, hogy folytassák munkáját, azok „pedig elindultak, és hirdették az embereknek, hogy térjenek meg; sok ördögöt kiűztek, sok beteget megkentek olajjal és meggyógyítottak” (Mk 6,12–13) A sátni földi munkája kezdetén s végén meg akarta akadályozni küldetése teljesítésében az Úr Jézust: „Ha Isten Fia vagy...” (Mt 4,3.6); keresztje alatt káromolták, ezt mondták: „...mentsd meg magadat, ha Isten Fia vagy, és szállj le a keresztről!” (Mt 27,40) Pál meggyógyított egy sánta embert Lisztrában: „Állj a lábaidra egyenesen!” A bálványimádás és áldozati kultusz ellen is szót emeltek ott az apostolok: „...azt az evangéliumot hirdettük nektek, hogy ezekből a hiábavaló dolgokból térjete meg az élő Istenhez. Ő jötevétek volt...; bőven adott nektek eledelt és szívbeli örömet.” (ApCsel 14,10.15.17) Ezért mi is „járuljunk buzgó háladással / Az aratásnak Urához, / Ki megvidít gazdag áldással, / S erőt nyújt minden munkához...” (EÉ 491,1)

■ GARAI ANDRÁS

érzem magam”. Bár igaz, hogy mindegyikből ugyanaz az ember, ugyanaz az arc nézne vissza. Akkor meg minek válogatok...?!

Még elevenen él bennem a hétvége, hisz néhány órája érkeztem haza.

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Menyét

A világ legkisebb emlős ragadozója. Nyári bundájában nagyon hasonlít rá a hermelin, de fekete farkavége biztosan megkülönbözteti.

A menyét országsszerte elterjedt – nyílt területeken, mezőgazdasági földeken, bokrosok közelében, gázos árokpartok mentén bárhol találkozhattok vele. A zárt erdőt kerüli, viszont gyakran felbukkan a tanyák és falvak közelében.

Fő táplálékát az apró rágcsálók, pockok és egerek jelentik. Sok patkányt pusztít el, és bár jóval nagyobb nála, megölheti az üregi nyulat és a pézsmapockot is. A baromfiak között csak ott tehet kárt, ahol az ől ajtaját este elfelejtették bezárni.

Elsősorban az esti szürkületben és éjszaka vadászik, de mert örökké éhes, nappal is gyakran kutat zsákmány után. Karcosú, hajlékony testével a menekülő pockot a föld alá is

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

ladt. Ezután már hiába cincogtam, többé nem hagyta magát rászedni.

A nőtények körülbelül harmincöt napi vemhesség után tavasszal hozzák világra kölykeiket, amelyek száma négytől tizenkettőig terjedhet. Az öregebb állatok évente kétszer is kölykezhhetnek. A kicsinyeket oda-

BUDA 2013

RAJZ: BUDA TIBOR

követi; amikor kölykei vannak, akár tucatnyit is elpusztíthat naponta.

A vadászó állatot az egér cincogását utánozva közelre lehet csalogatni. Ez jó néhányszor nekem is sikerült. Amikor cincogni kezdtem, a gaz között mozgó állat úgy perdült meg, mintha villámcsapás érte volna, és nyomban megindult felém. A menyétfélékre jellemző, lomhának tűnő, mégis gyors ugrásokkal közeledett. Nyíltan álltam, biztosan látott, de a cincogás úgy vonzotta, mint a mágnes a vasat. Amikor tíz-tizenöt lépésnyire ért, mégis gyanakodni kezdett. Megállt, majd két lábra emelkedve fehér mellénykéjét mutatta felém. Töprengett néhány pillanattal, aztán hirtelen megfordult, és elszal-

adóan gondozzák, szoptatják, de kéthetes koruk után már pockot és egeret is hoznak nekik. A már önállóvá vált fiatalok egy ideig a környezetben maradnak, majd elszélednek.

A menyét nem védett, de nem is vadászható.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Milyen súlyú egy menyét?
2. És a frissen született kölyök?
3. Mikor nyílik ki a fiatalok szeme?

Válaszok: 1. A nőtény 40–80 gramm, a hím 100–200 gramm; 2. 1 gramm; 3. 3–4 hetesen.

Jézus tanításai

▶ Mostani hatrészes sorozatunkban Jézus tanításai közül elevenitünk fel néhányat. Mindegyik résznél egy-egy feladatot is megoldhattok. A helyes megfejtéseket összegyűjtve a sorozat végén küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

GYERMEKVÁR

2.

Jézus egyszer Galileában egy hegyen tanította az embereket. Többek között ezt mondta nekik:

„Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják és eltapossák az emberek.

Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthető el a hegyen épült város.

A lámpást sem azért gyűjtik meg, hogy a véka alá, hanem hogy a lámpatartóra tegyék, és akkor világít mindenkinek a házban. Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.”

Keressétek meg a két kép közötti hat különbséget!

RAJZ: MAKÓ BELA

MAGAZINAJÁNLÓ

Cikázás Isten teremtett világában

Biztosan többen hallottatok már arról, hogy ebben a tanévben egy új, keresztény gyermekmagazin indult útjára *Family CikCakk – Játék, hit, nevetés, tudás* címmel. A Harmat Kiadó gondozásában kéthavonta megjelenő újságban sok érdekességről olvashattok. A szeptemberben megjelent, első, ingyenes számban például arról, hogy milyen a Mars bolygó, hogyan néznek ki a csontjaink belülről, vagy hogy ki az, aki az emberevők földjére vitte el Jézus híret. Emellett sok színes kép és érdekes rejtvények is várnak rátok.

És kinek érdemes előfizetnie a magazinra? Minden általános iskolás gyereknek, aki szívesen olvasna mindarról, amit a szerkesztők így ajánlanak az első *CikCakk* beköszöntőjében: „Szereted a nagy kalandokat? Eszedbe jutott már, hogy jó lenne megismerni a világ száz és ezer csodáját? Bebarangolni a földet, repülni a csillagok között

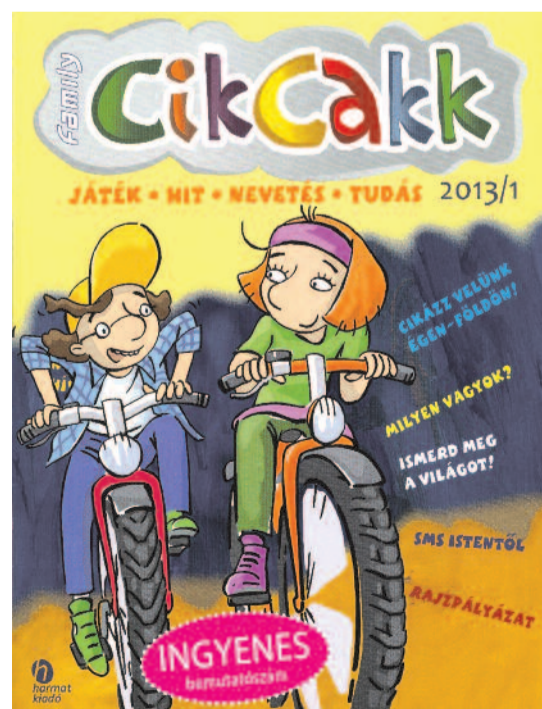
vagy még azokon túl is? Milyen érdekes lehet belesni híres tudósok és

ni szeretnél? Ha mindez érdekel, akkor gyere velünk! Sári és Soma megmutatja neked, milyen csodálatos és gazdag Isten teremtett világa, amelybe mindannyian beletartozunk.”

A *CikCakk* magazin október 15-én megjelenő második számában többek között *Walt Disney* csodabirodalmáról, az első számítógépről és a világháló kialakulásáról olvashattok. De szó lesz a régi járművekről és arról is, hogyan mentette meg egy afrikai rabszolga száz-ezrek életét. Emellett természetesen a Biblia kincseiről is sok mindent megtudhattok.

A 2013/2014-es tanévben összesen hat szám fog megjelenni, és mindegyikben egy-egy posztert is találtok. Ha neked nem jutott az ingyenes első számból, ne búsulj! Megnézheted az interneten. A www.cikcakk.hu honlapon ráadásul elő is tudsz fizetni a *CikCakk* magazinra. Cikázz te is!

■ – B. Zs. –

OKTÓBER 4. – AZ ÁLLATOK VILÁGNAPJA

Nálatok laknak-e állatok?

Mai állatmesék görbe tükörben

Ha az ember a *falu* szót meghallja, rögtön az állatok jutnak az eszébe. Kapirgáló tyúkok, turkáló disznók, kérődző tehének, legelésző kecskék képe jelenik meg a szemünk előtt. Pedig a helyzet ma már ennél sokkal árnyaltabb.

A mi családunk immár tizenhat éve él egy dunántúli kis faluban, de hozzánk valahogy egészen másféle állatok vonultak be. Közös életünk kezdetén a parókia volt az otthonunk, egy kedves kis parasztház a falu közepén. Öregecske ajtóink, ablakaink olyannyira tessék-lássék zártak, hogy nagyon meg sem lepődünk, amikor észrevettük első lakótársainkat, a rovarokat. Sok-sok rovar volt: nünükék (amelyek kedves kis nevük ellenére meglehetősen ronda, soklábú, tekerődző férges-kék), fátyolkák, amelyek aranyos szemükkel gyámoltalanul bámulnak a lámpafényre meredve, no meg pincebogarak, amelyek a vályogfal repedéseiből a sötétben bújnak elő, nagy fekete feneküket emelve az idegenek elriasztására.

És persze a nyest, aki a padláson olyan randalírozást csapott éjjelente, hogy már mindenféle rémség eszünkbe jutott, míg csak egy nap szemtől szemben meg nem láttuk a karcú testű, ürge kis állatot.

Még „kísértetünk” is volt.

De nem afféle álszellem ám, lepedőkből meg zseblámpákból, nem! Hanem igazi, titokzatos és mélyről jövő motoszkálásra képes. A gázkazán bélelt kéménye ugyanis nagy kalandnak tűnt egy-egy fiatalabb veréb-kének, de sajnos csak lefelé találták meg az utat, felfelé már megállt a tudomány. A kályhacsőben riadtan repdestek, vergődtek, a gyerekek meg ijedten néztek rá: mi lehet ez a szörnyű zaj. Nem is tartottuk őket sokáig bizonytalanságban, felemeltük a koromszák fedelét, kitértünk ajtóablakot, és a pihető kis tollcsomót gyorsan szabadon engedték, hadd repüljön.

Aztán nőtt a család, és nagyobb, újabb házba költöztünk. Új nyílászárók, modern, műanyag ajtók. Ég veletek, mindenféle teremtmények, ez a ház már csakis az ember szolgáltatára áll majd – gondoltuk.

Ám abban az évben sok eső esett. Rendkívül sok, az ős pedig irgalmatlanul hamar meghozta az éjszakai fagyokat. Első bejáró vendégeink ennélfogva hamarosan a békák lettek.

Először a gyerekeket vádoltuk, hogy biztosan nyitva hagyják az ajtókat, de egykettőre fény derült a titokra: az ajtó, mely amúgy tényleg tökéletesen zárt, csak egyetlen pontján, a saroknál hagyott egy – a forduló miatt elengedhetetlen – hüvelykujnyi kis rést alul. Éppen egy békányi rést. A fagyok elől a kis kétélűek ebbe a nyílásba álltak be egymás hátára, aranyos Pez cukorkaszorban. És minden ajtónyitás megrázta annyira a békatornyot, hogy a legfelső lepottyant a földre, persze a házon belül. A magam részéről nem félek tőlük, de egyszer-kétszer azért a frász tört ki a házban randalírozó nedves bőrű kis látogatóktól.

Persze egy idő után már ösztönösen nyúltunk az ajtó nyitása után a lepottyant békáért, hogy kitegyük a szűrés kis birodalmunk küszöbén kívülre, meg hát a tél is a segítségünkre volt. Elbékátlanodtunk.

Tavaly viszont annyira kevés volt a csapadék, hogy ilyen gondunk nem lehetett. A kertben rendületlenül lüktető éjjeli tücsöke meg a rozsdafarkúak zajos, szünet nélküli fióka-

etési perpatvarai jelezték csak, hogy nem vagyunk egyedül.

És akkor felbukkant Második András. Aki – hozzám hasonlóan – már régebben tanult történelmet, annak a kedvéért elmondom, amit a szobartársa megosztott velem. Hogy tudniillik a nagy király híres volt kereszties hadjáratairól, és sikeres hadvezérként

sok-sok csatát vitt diadalra. *Noémi* lányom, aki együtt lakott Második Andrással, sok hasonlóságot vélt felfedezni ökelme és a nagy előd között. A mi Andrástunk is kereszties volt ugyanis, és sikeres: egy királyi címre érdemes pók.

A tetőtéri ablak nyílásában szőtt magának takaros kis hálót, és nagy sikerrel töltötte meg újra és újra bendőjének kedves enniválókkal. Ha esett, ha fújt, ha égetett a nap, azt az ablakot ember be nem zárhatta hetekig, nehogy Második András remekműve szertefoszoljon.

Aztán eljött a nyári tábor-szezon, és egy nap a rutin mégiscsak úgy hozta, hogy pók úr kívül találta magát a fák között. Valószínűleg ott is sikeres és nevéhez méltóan jó kereszties lovag maradt.

Máig sem tudom, a következő vendégünk hogyan került a házba. Amikor meghallottam, hogy a tetőtérben nyáron egeret láttak a lányok, jobb volt, hogy nem tudtam megszólalni a meglepetéstől, mert valószínűleg nem a hálaadás hangjai törtek volna fel belőlem.

Az egerektől télen-nyáron irtózom, a nagy hidegben mégis valamilyen felmentést adok nekik. Persze olyankor is mihamarabb igyekszem megszabadulni tőlük, de azért meg tudom érteni, hogy melegségre vágyanak. De nyáron! És ráadásul a tetőtérben, ahol még nyomasztóbb a forróság, mint kinn? Nem, ez már több volt a soknál. Ez egy elvetemült, gonosz egér, végezzünk vele, amilyen gyorsan csak lehet.

Előkerültek a fél diók meg a befőttesüvegek, és a csapdák hatékonyak is voltak, alig néhány óra múlva ott csücsült az egyik üveg alján egy riadt szemű, remegő bajuszú kis szürke cini. A gyerekek kikerekedett szemmel bámulták. Messziről valahogy sokkal undorítóbbnak meg féltelmeesebbnek tűnt. Így, hogy az üveg fogva tartotta, szabályos szimpátiával szemlélték. Én meg örömmel konstataáltam, hogy túl vagyunk a dolgon. Derék macskáink majd elvégzi a többi, már csak ki kell vinni neki az udvarra.

Nem is gondoltam többé az egérre – csak két nappal később, amikor az éjjel nyitott ablakot nappalra be szerettem volna zárni, és csaknem felrúgtam egy befőttesüveget, amelyik valahogy ott maradt finoman a sarokba tolva. És igen, ott lapult alatta „szürke testvér”, mégpedig élve. Előtte némi Camping sajt, de nem azt ette, hanem a padlót rágta elmélyülten. Akkorra persze már a kölkök is előkerültek.

– Anyu, olyan aranyos ez az egér, Sámsonnak hívjuk, nézd meg, még fogságban is milyen bátran viselkedik. Nem tartatnánk meg? Vigyáznánk rá, hogy ne szökjön el.

Tajtékozottam. Nem, nem és nem! Válasszanak, vagy az egér, vagy én. Erre a lehetőségre már az apuk is előkerült, de mivel Sámson – nevéhez méltóan – igencsak úgy festett, mint aki anyai örömei elé néz hamarosan – én maradtam.

Már úgy tűnt, egyéb meglepetés nem érhet bennünket, amikor egy este nyomasztó és titokzatos visítozás és pöfögés hallatszott, meglehetősen

hangosan, a házunk elől. Kóbor kutyák verekedtek össze, vagy Kuglóf kandúr püföli valamelyik vetélytársát? Egyáltalán kimenjünk, vagy jobb, ha nem?

Végül győzött a kíváncsiság. Zseblámpával és partvissal felfegyverkezve odabátorkodtunk a kerítéshez. A szembeszomszéddal egyszerre értünk oda. Így együtt döbbenhettünk meg a páratlan látványon: két sündisznó a délutáni fűnyíráskor a kerítésünk esőfolyója elé gördített követ próbálta elhengeríteni heroikus erőfeszítéssel. Úgy látszik, a kifolyón át közlekedtek ki-be, mert amikor egyikünk könnyedén elemelte a lyuk elől az akadályt, azonnal elhallgattak, és az őket csodálkozva szemlélőkkel mit sem törődve, elégedetten szuszogva beballagtak a kertünkbe. Nevük is lett rögtön: Lenke és Borisz.

Természetesen nagyon büszkék voltunk, amiért a sündisznók ennyire fontosnak tartották, hogy bejussanak hozzánk. De – mint később kiderült – azért többünkben felmerült a kétely, hogy valóban ez volt-e a küszködés igazi oka, vagy csak megijedtek tőlünk, még ha ezt arisztokratikusan palástolták is.

Másnap éjjel azonban fény derült

az igazságra. Ahogy a hold felkelt, hatalmas nyöszörgés és visongás támadt a kerítésünk előtt. És igen, ott volt ismét a két süni. Meg a kő. Ki volt az a dilis, aki odatette? Végül a kísérletezésre leginkább hajlamos gyerekekünk vallott. Mi pedig ismét elhengerítettük az akadályt az útból, és Lenke meg Borisz – némi szemrehányással a tekintetében – újfent diadalmasan bevonult hozzánk. Néhanyszor hallottuk még elégedett szuszogásukat és szöszmötölésüket éjjelente, de a kőre most már nagyon vigyáztunk, hogy soha ne legyen nekik útban.

Önkéntes meteorológusunkat, Gáláront egy borongós délutánon fedeztük fel a ház előtti fa fényes, barna ágához simulva. Gyönyörű, csillogó bőrű kis zöld béka volt. Aranykertes szemeit gyanakodva fordította ránk, de azért csak énekelgetett tovább. Szemmel láthatóan boldog volt. Eső már hetek óta nem esett, nem is tudom, hol vészeltette azt a nehéz időszakot. Mindenesetre mi egészen addig a napig a létezéséről sem tudtunk, csendesen, visszavonultan élhetett, és szerényen a háttérből fogdoshatta a levegyeket a kertünkben. Most azonban dalos kedve támadt. Méltósággal, fontossága teljes tudatában, nagy-nagy komolysággal ismételte gurgulázó énekét a zöld lombok árnyékában.

Egy darabig bámultuk, aztán ki-ki folytatta a munkáját. Én éppen teregetni készültem, nem tudtam eldönteni, hogy ki az udvarra vagy be a teraszra tegyem a ruhákat. Aztán Gáláron kitarató vartyogása miatt végül mégis a tető alá teregettem. És jól döntöttem, mert hamarosan valóban nagy cseppekben lezúdult az eső. A föld mohón itta az oly régen várt életető vizet, a növények boldogan nyújtózkodtak, a levegő megtelt friss, zöld illattal. Gáláron pedig elégedetten kuruttyolt a fán.

Azóta is ott élhet valahol. Nem zavarjuk, nehogy elmenjen. Viszont figyelünk rá. Sokkal inkább, mint a távoli fővárosban élő druszájára. Ha a mi békánk brekeg, akkor Tengelicen eső lesz, az fix.

RAJZOK: BUDAI TIBOR

Nyarunk egyik csúcspontja minden évben a hittantáborunk. Nagyon szeretünk rá készülni, és rettentően élvezük az egész hetet. A sok gyereket, a játékokat, az énekléseket, tréfákat.

Legutóbb kipróbáltuk, mekkora csirkefogók a táborozóink. Ehhez persze két csirke kellett, amelyeket meg lehet fogni. Szereztünk is két nagyobbacska fehér csirkét: Kukorica János és Vegetári János néven mutatam be őket a táborozóknak. Aztán jókat neveltünk, mert előbb a gyerekek kergették a csirkéket, aztán a csirkék a gyerekeket, végül én a csirkéket, mert persze átmentek a szomszédba a csalánonoson át. Mindenki éppen megúsza, én meg bezitósítottam magam alaposan reuma ellen. Minden jól is végződött volna, csak hát mi legyen a csirkékkel a játék után?

„Együk meg őket” – gondoltam józan paraszti eszemmel. De akkor persze nem volt idő azonnal csirkét vágni. Amíg pedig mi a többi játékkal görgettük tovább a tábort programot, *Borsika* lányunk megbarátkozott a két csirkével. Ettek, ittak, jól mulattak a szárnyasok, még új nevet is kaptak: Lencse és Kalóz. Na már most: ezek után ki eszi meg a barátait? Persze, hogy senki ép lelkű ember. Ám Lencse és Kalóz megtartásának is volt némi akadálya. Például hogy még nincs tyúkólunk, meg éppen elutazni is készültünk. Végül visszaváztunk a csirkéinket, és másikkal együtt meg a tábor utáni vasárnap ebédre.

Tavaly a nyár utolsó két hetében új lakók költöztek be hozzánk: Zsülienék. Úgy kezdődött, hogy *Anna* lányom, aki akkor immár a hatodik osztályt kezdte, az előző tanévben kicsit gyengébben teljesített a természetismeret-órákon, és így négyest kapott év végén.

Idén biztosra akart menni. Amikor megkapták az új tankönyveket, elszántan rögtön az első leckéhez fordított: ő bizony most előre fog készülni, bármi legyen is az első anyag. Gyűjt makkot, falevelet, szerez brokkolit, zsurlófűvet vagy amiről tanulni fognak. Bármit.

És az első lecke a humusz volt a könyvben. „Komposztálj házilag, a folyamatot gyorsítják a szorgos földigiliszták” – állította a tankönyv. És *Anna* már nem is kérdezett semmit, hanem bejelentette, hogy ebben a befőttesüvegben mátol gilisztákat tart. Igen, itt bent a konyhában. Egy kis szörnyülködés után végül arra jutottam, hogy a dolog azért nem annyira borzasztó, hiszen a giliszták földben laknak... Szóval az emberiség nem fog értesülni róla, hogy a konyhában gilisztát tenyészünk.

Hát így kezdődött. Persze a dolog azért mindvégig nem volt ennyire egyszerű, hiszen Zsülienék (lásd: Gili, mint giliszta, ejtsd: zsüli, szerintünk franciásan) előbb agyon lettek öntözve, és fölpuffadva, életlenül üszkáltak a sáros lé tejében. Majd néhányan valami titokzatos okból megszöktek, a padlón leltünk rájuk kiszáradva.

De minden jó, ha jó a vége: hárman túléltek a konyhai kalandot, és *Anna* most boldogan várja, hogy a komposztálásához és a gilisztákhoz érjenek a tankönyvben. Mert előbb a második leckét veszik, amíg vannak a fákon levelek, és élőben lehet látni az alakjukat. Úgyhogy kitartás, még két-három hét, azt már akár gilisztákkal együtt is kibírjuk.

És hogy mindebből mi a tanulság? Hogy az élet nem romantikus falusi idill, de az állatok szebbé, gazdagabbá és vidámabbá teszik az életünket. Hála Istennek, hogy vannak. Becsüljük meg őket!

■ FÜLLER TÍMEA

A norvég nagykövet látogatása

Tove Skarstein, Norvégia új magyarországi nagykövete és helyettese, Arild Moberg Sande tanácsos bemutatkozó látogatást tett Gáncs Péter elnök-püspök hivatalában szeptember 24-én. Áttekintették a két ország és a

két evangélikus egyház eddigi kapcsolatát és az együttműködés további lehetőségeit. A nagykövet asszony jelezte, hogy a közeljövőben meg szeretné látogatni a Deák téri evangélikus múzeumot és templomot.

KISS TAMÁS FELVÉTELE

Dr. Nagy Gyula köszöntése

D. dr. Nagy Gyula nyugalmazott evangélikus püspök szeptember 22-én ünnepelte 95. születésnapját. Ebből az alkalomból felkereste őt két utóda: D. Szebik Imre, az Északi Evangélikus Egyházkerület nyugalmazott, illetve dr. Fabiny Tamás, a kerület jelenlegi

püspöke, valamint Benczúr László tiszteletbeli egyházkerületi felügyelő. A testvéri beszélgetés keretében a vendégek együtt imádkoztak az ünnepelttel, majd átadták neki az egyházkerület ajándékát.

■ BENCZÚR LÁSZLÓ felvétele

Istentiszteleti rend • 2013. október 6.

Szentháromság ünnepe után 19. (hálaadó) vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Ef 4,20–28; 2Móz 34,4–10. Textus: Jn 5,1–17. Énekek: 291., 413.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Gerhard Schorr; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10.** (úrv., őszi hálaadó istentisztelet) dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű áhítat) Pelikán András; de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románé Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karacsony S. u. 31–33.** de. 9. Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., családi) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkőczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; negyed 12. Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér de. 10.** (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv., aratási hálaadás) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9.** (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11.** (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11.** (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafokegyháza, XXI., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Párhuzamos utakon

Észt vendégek Nemeskoltán

► Júniusban volt olvasható híradás az *Evangelikus Élet* hasábjain arról, hogy a nemeskoltai gyülekezet (Vasi Egyházmegye) testvér-gyülekezeti kapcsolatot keresett és talált Észtországban. Nyár elején az északi ország déli területén fekvő Nõo evangélikus gyülekezetében járt magyar küldöttség – szeptember 13–16. között pedig a női gyülekezet lelkésze, *Mart Jaanson*, valamint a felügyelő, *Madis Kanarbik* látogatott el Nemeskoltára.

Az időjárás előrejelzés komor időt ígért. Tréfásan beszélünk is arról, hogy vendégeink számára kifejezetten otthonos lesz az őszi idő, de azért reménykedtünk, hogy az őszi napsütés által előcsalt, gyönyörű színeiben mutatja be magát vidékünk. Reménységünk nem szegényült meg.

Szombaton gyülekezeti napon találkoztak a Nemeskoltán és a hozzá tartozó szórványban élő evangélikusok, és néhány Nemeskoltán született, de most távolabbi gyülekezetben (például Szombathelyen) élő testvérünk is eljött.

Észt testvérgyülekezetünk lelkésze és felügyelője érdekes, értékes és tanulságos információkat osztott meg a gyülekezettel Észtországról és az észti evangélikusok életéről. Kiderült, hogy sok a párhuzam hazánk történelmi múltjára nézve, de mai egyházi életünkre tekintve is.

Észt testvérgyülekezetünk hozzá hasonlóan szórványhelyzetben él, napról napra keresve, tervezve a gyülekezeti élet további lépéseit. A lelkészt személyesen elkötelezett és odaszánt életű munkatársak segítik, akik örömmel szánják erejüket, idejüket – és olykor még lakásukat is – a gyülekezet ügyére. Egyikük például – gyülekezeti helyiség híján – saját kis lakásán foglalkozik hittanos gyermekekkel. Egy másik idős testvér pedig az erdő mélyén, tó partjára épült házában ad otthont bibliórának. Van mit tanulnunk tőlük, noha nálunk szervezett munkatársképzésre is van lehetőség. Az biztos, hogy a szórványgyülekezetek jövője nálunk

is elképzelhetetlen odaszánt életű munkatársak nélkül.

A templomi beszélgetés közben elkészült az ebéd is, melyet a gyülekezet együtt maradva fogyasztott el a fölállított sátor alatt.

Észt lelkész vendégünk és a felügyelő (szemüvegen)

Vasárnap Csempezkopács Árpád-kori templomában és Nemeskoltán az istentiszteleten Mart Jaanson lelkész hirdette az igét. Az észti nyelven elhangzott mondatokat *Pap Kinga Marjatta*, az országos iroda ökömenikus és külügyi osztályának re-

ferense fordította magyarra. Ő már a szombati gyülekezeti napon is tolmácsol, és már eddig is sokat segített a testvér-gyülekezeti kapcsolat kialakításában.

Vasárnap a nemeskoltai gyülekezet vezetőivel elköltött ebéd után és hétfőn bejártuk a tágabb környéket, Kőszegtől a Balaton-felvidékig. Az utolsó szép, kora őszi napot ajándékként kaptuk, hiszen kedden már zuhogó esőben indultak haza észti testvéreink. A kirándulás idején a kapcsolatot elmélyítésének mikéntjét is terveztük. Az biztos, hogy a szándék

kölcsönös, a nagy távolság ellenére is. (Az együtt töltött napokon készült képek megtekinthetők egyházunk központi portálján, az *Evangelikus.hu-n*.)

■ Kovács László lelkész (Nemeskolta)

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa
az **Evangelikus Élet**
digitális változatát!

Minőségi idő

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Annak idején üdítően hatott e sorok írójára Gary Chapman *Egymásra hangolva* című könyve, amely durva megközelítésben arról szól, hogy minden ember az öt szeretetnyelv valamelyikén beszél és ért a legjobban. Az *Elismerő szavak*, a *Minőségi idő*, az *Ajándékozás*, a *Szívességek* és a *Testi érintés* fejezetcímek mutatják, miként is fejlethetjük ki a mások iránti szeretetünket, illetve miként kaphatjuk ezt meg másoktól.

Az internet és a vele kapcsolatos függőségi problémák leginkább a minőségi idő ellenségei – ez ugyanis azt jelentené, hogy „osztatlan figyelmet szentelünk valakinek. (...) A minőségi idő lényege az együttlét, ez nem csupán fizikai közelséget jelent... Az együttlétet nélkülözhetetlen az egymásra fordított figyelem.”

A figyelem pedig a leginkább veszélyeztetett erőforrásunk. A modern élet legtöbb kelleke – e-mail, sms, chat, állandó jelenlét az interneten – arra épül, hogy egy gombnyomással valóságos információáradatot zúdítsunk magunkra. Egy-egy Twitter-üzenet vagy facebookos jelzés pedig máris arra csábít, hogy nemcsak azt, hanem az összes aznap információát átnézzük. A „kütyük” korában nagyon könnyű folyamatosan elérhetőnek lenni, de ez sajnos azt is jelenti, hogy folyamatosan meg is szakíthatják figyelmet igénylő tennivalónkat.

A kaliforniai Irvine Egyetemen végzett felmérés szerint egy átlagos amerikai üzletember mindössze tizenegy percig képes a megszakitásmentes

munkavégzésre. 2006-ban a *Time* magazin is idézett a fenti tanulmányból, nem kevesebbet állítva, mint hogy a sikerhez vezető egyik kulcs az, ha ezektől a zavaró tényezőktől távol tartjuk magunkat. Amikor a *New York Times* riportere interjút készített olyan hírességekkel, akik megnyerték a MacArthur-díjat, valamennyien arról számoltak be, hogy amikor hatékonyan szeretnék végezni a munkájukat, akkor nem tartják maguk mellett a mobiljukat és egyéb elektronikus eszközeiket.

Ha a *Chrome* (vagy *Linux* alatt a *Chromium*) böngészőt használjuk, érdemes telepíteni a *StayFocusd* nevű plugint. Megadhatjuk, hogy mennyi ideig akarjuk megvédeni magunkat a figyelemelterelő weboldaltól, illetve egy listában kezelhetjük ezeket is. Ha a munkánkhoz feltétlenül szükséges a *Facebook* vagy néhány híroldal elérése, akkor azokat megkímélhetjük a szűrő hatásától.

Hasonló hatást érhetünk el a *Strict Workflow* nevű kiegészítő használatával, ez ugyanakkor segít a hatékony munkavégzésben is, mivel a népszerű pomodoro technika alkalmazására vesz rá. A pomodoro módszer a paradicsom formájú konyhai ébresztőóráról kapta a nevét, amellyel

a háziasszonyok a sütés hátralévő idejét mérik. A lényege, hogy a munkaidőt huszonöt, illetve ötperces szakaszokra osztjuk: minden huszonöt perc elfoglaltságra öt perc pihenő jut, amikor érdemes felkelni a számítógéptől és más hasznos tevékenységet végezni, vagy csak egyszerűen pihenni. Bár a kreatív munkavégzés esetén néha zavaró lehet, ha az óra uralja a munkabeosztásunkat, viszont a mindennapos adminisztrációs feladatok elvégzése esetén rendkívül hatékony tud lenni a szigorú beosztás.

Az egyik legjobb tanács: ha el akarjuk kerülni, hogy zavarjanak bennünket, ne legyen folyamatosan nyitva az e-mail kliensünk, vagy ha ez nem oldható meg, óránként legfeljebb csak egyszer nézzünk rá. Ha mégis nyitva kell tartanunk az alkalmazást, akkor is elérhetjük, hogy ne legyen folyamatosan a szemünk előtt. Ehhez nincs is másra szükségünk, mint pár virtuális képernyőre, amelyeken téma vagy feladat szerint csoportosítjuk az ablakainkat. Majdnem úgy, mintha több monitorunk lenne, amelyek egyikén csak az éppen aktuális feladatokhoz szükséges dolgok futnak. Számos ilyen alkalmazás létezik, többek között – *Windows* alatt – a *Dexpot* (*dexpot.de*) programot érdemes kipróbálni. Nem foglal sok memóriát, és a kezdőknek sem kell megijedniük tőle.

A fenti böngészőmodulok és a többi desktop alkalmazásával már pár nap eltelte után lehet érezni, hogy javul a koncentrációnk.

■ N. B.

„NEKTEK PEDIG MÉG A HAJATOK SZÁLAI IS MIND SZÁMON VANNAK TARTVA” (MT 10,30)

Bálint Zoltáné Kis Beáta levele

Kedves Barátaink!

Azt gondolom, az egész világ megdöbbenéssel hallgatta a múlt héten Nairo-biban történt terrorcselekményekről szóló híradásokat. Mindenki, olyanok is, akiknek semmilyen személyes kötődésük vagy élményük nem volt eddig Kenya fővárosával kapcsolatban. Azonban akiknek ezt a levelet küldöm, minden bizonnyal fokozottan figyelték az eseményeket, hiszen az árva gyermekek támogatásán, az értük mondott imádságokon keresztül Nairobi mára elfoglalt egy kis helyet a szívükben.

Nekünk viszont a hír igazi megdöbbenést, komoly megrázkódtatást jelentett. Már az első képeken, amelyeket láttunk, mielőtt hallottuk volna, melyik bevásárlóközpontról van szó, azonnal felismertük: „Ez a Westgate!!!”

A Westgate bevásárlóközpont, amelynek közel nyolc évig a közelében laktunk, amely a szemünk előtt épült fel. Az elsők között voltunk, akik elkezdtek használni, és átadását követően, 2007-től életünk egyik fontos színterévé vált: rendszeresen ott vásároltunk, intéztük ügyeinket, találkoztunk ismerősökkel egy kávéra – és üldögéltünk azon a teraszon, amelyet most a terroristák elsőként lőttek és robbantottak az utca felől. Minden szegletét ismerjük, de ami a legfőbb: személyesen ismertük a biztonsági őroket, a szupermarket pénztárosaikat, a pékség eladóit, és sorolhatnám. Vajon mi történt velük?

Hála Istennek, közeli ismerőseink közül senki nem volt ott, néhány távolabbi azonban életét veszítette. Gyülekezetünkben vagy az egyházi alkalmazottak közül senki sem érintett. Az árvaaknak és özvegyasszonyoknak az élettere pedig távol esik innen, ők nem járnak effajta helyekre.

Egyik közvetlen munkatársunk és barátónk, egy amerikai misszionáriusnő másnap így számolt be e-mailben: „Éppen a Westgate-ben vásároltam szombat dél tájban, és még be akartam menni a könyvesboltba, amikor nehéz, nyomasztó fáradtság telepedett rám. Úgy döntöttem, inkább hazamegyek. Az utcán fegyveres katonáknak kinéző csoportot láttam közeledni a Westgate felé. Nem hederítettem rájuk, Nairoiban nem ritka látvány ez. Azonban hamarosan rá kellett jönnöm: ők voltak a terroristák! Isten megmentette az életemet.”

Jóllehet hiányoznak kenyai barátaink és a kis árva gyermekek, most teljes szívvel hálát adunk azért, hogy itt-hon lehetünk, nem testközelben kellett átelnünk ezt a tragédiát. És ismét azért is hálát adunk Istennek, hogy oly sokáig – három veszélyes országban összesen közel 18 éven át – megőrzött minket minden bántódástól.

■ Szeretettel: BEA

A szerző az Evangélikus Külmisztioi Egyesület Kenya-referense

A szerzetesektől a Facebookig

Kezdjük a középkori szerzeteseknél! Alkottak, másolták a kódexeket – de a nevüket homály fedi. A személy eltűnt az alkotás mögött. Ha gregorián éneket hallunk, nem tudhatjuk, hányan énekelnek: az a jó énekes, akinek nincs egyéni hangszíne, akinek hangja beleolvad a nagy egészbe. Aki úgy érezte, fontos, hogy a világ tudja, ő az alkotó, az a kevelység bűnébe esett.

Ekkor – és az újkor hajnalán – még nem volt kérdéses, hogy ki az igazi alkotó. A művészek nem törekedtek arra, hogy olyan témát találjanak ki, amely csak és kizárólag az övék – a téma és a mű szabad préda volt...

Később a szerző, az alkotó fontossá vált: már nem volt mindegy, hogy ki alkot. Megjelentek a személyiségi és szerzői jogok. Az első ilyen jellegű jogvita Magyarországon a 19. század elején volt, amikor egy fordító, *Váhyi Nagy Ferenc* – *Kazinczy* közvetítésével – *Kölcsey* Iliász-fordítását is belevette a fordításába, és *Kazinczy* nem értette, miért van *Kölcsey* felháborodva. Mi már értjük: az alkotás és az alkotó a mi szemünkben összefügg.

Ezzel együtt – vagy ezután – elindult a sztárkultusz: a művészek nevét megjegyezzük, fontossá válik nemcsak alkotásuk, hanem egész életük, minél többet akarunk tudni róluk. Hiszen az, aki ilyen festményt fest, ilyen zenét

szerez, ilyen verset ír, az alkotásán túl is méltó a figyelemre: érdekes lett a szerelmi élete, a hobbi, az, hogy milyen ételt eszik, miről beszélget a barátaival, és így tovább. A személy és az alkotás a közismertség szempontjából egymás mellé került.

Újabb lépés volt a 20. század első évtizedeiben egy epizód, amelyre *Karinthy Frigyes* is felfigyelt: egy fiatalember egy szenzációs (botrányos) cselekedettel felhívta magára a figyelmet, majd amikor a figyelem középpontjába került, bejelentette, hogy frissen szerzett ismertséget egy majdan megírandó regény népszerűsítésére akarja felhasználni.

Karinthy kissé ironikusan mondja: micsoda új gondolat! Eddig a már felmutatott mű mellé rakták az ismertséget – mostantól először jöhet az ismertség, és utána jöhet a mű.

Szegény *Karinthy* nem is sejtette, hogy ezután még jön a következő lépcsőfok, amelyet úgy hívunk: celebvilág. Ekkor már a hírnév nem az alkotó emberhez, hanem csak az emberhez kötődik – ráadásul anélkül, hogy akár előtte, akár utána megszületne a nagy mű: nem azért híres valaki, mert valami különlegeset tett, hanem azért, mert szerepel a tévében. Az ismertség nem eszköz vagy a művel együtt járó jelenség lesz, hanem öncél.

Pár éve azt hittem, itt értünk el a lépcső tetejére. A tévében nézzük azokat, akik egyetlen dolog miatt vannak benne: mert belevették őket. Ma már tudom, van még egy lépcsőfok. A *Facebook* korában ugyanis nincs már szükség arra, hogy a média segítsen híressé válni – én magam is megtehetem magammal ugyanezt. Feltöltöm a *Youtube*-ra, megosztom a *Facebookon*, hogy...

Igazából mit is? Az alkotásomat, azt, amivel gazdagítottam ezt a világot? Vagy csak azt teszem világszeretetté, hogy létezem, no meg van egy mobilom és egy tükröm a fürdőszobában? Azt, aki önmagáról tesz föl minél több képet, megosztja a világgal, hogy éppen felkelt, náthás vagy szomorú – azt vajon mi hajtja?

Talán azt hiszi, hogy enélkül lényegtelen, értéktelen törpül az élete, a mindennapi élet hétköznapivá szürkül? Hát ennyire nem hiszünk abban, hogy Teremtőnknek fontosak vagyunk? Muszáj erről állandó külső megerősítést könyörögni – lájkok formájában?

Megértem, hogy az alkotás nyilvánosság után kiált, de ha nincs alkotás, amely sokakhoz szól, akkor miért fontos az ismertség? Néha úgy érzem, visszakívánkozom a középkori szerzetesek közé...

■ HEGEDŰS ATTILA

Templomok éjszakája Szécsényben

2013-ban a kulturális örökség napjainak egyikén, szeptember 21-én tartották Szécsényben a *templomok éjszakája* rendezvényét, melyhez az evangélikus hívek is csatlakoztak. A templom kora délutántól késő estig nyitva állt, és várta a látogatókat.

A gyülekezet 19 órától mutatkozott be az érdeklődők számára. Az „Erős vár a mi Istenünk...” kezdetű ének után elsőként *Túrmezei Erzsébet Otthonom* című versével köszöntötte

te a megjelenteket *Csatlós Noémi* gyülekezeti tag, majd ismertette a szécsényi evangélikus gyülekezet és a templom történetét. Mindezek után megnyílt az erre az alkalomra készült kiállítás. A tárlatot *Bartha István* lelkész ajánlotta a jelenlévők figyelmébe. A program zárásaként *Feketéné Benkó Katának*, a gyülekezet kántorának csodálatos orgonakoncertjét hallgathatták meg az egybegyűltek.

■ CSATLÓS NOÉMI

A SZERZŐ FELVÉTELE

SZARKA LUCA FELVÉTELE

István király az Evangélium Színházban

Kell-e olyan Isten, aki „nem tud magyarul”? – csenghet a fülkében *Vikidál Gyula* mély, igazán „ősmagyaros” tenorja. A rockoperát sokan fűjják kívülről, de vajon arról tudnake, hogy *Sík Sándor* piarista szerzetes, költő, esztéta, tanár is írt drámát (1933-ban) a kereszténység felvételének időszakáról? Az *István királyt* 1996-ban vitte színre az Evangélikus Színház, még *Udvaros Béla* rendezésében. *Pataki And-*

rás, aki 2011 óta a színház művészeti vezetője, újra elővette a darabot, így az idei évadot szeptember 29-én a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében Vajk Istvánná és a magyarság keresztényé válásának drámájával nyitották meg a népszerű rockopera *István-arcával*, *Pelsőczy Lászlóval* (akinek hangja *Varga Miklós* volt) a főszerepben. Az előadásra lapunkban még visszatérünk.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Mitől leszünk keresztyének?

Dr. Pálhegyi Ferenc keresztyén pszichológus, családgyógyász tart előadást a Ráday-kollégium (Budapest IX. ker., Ráday u. 28.) dísztermében október 14-én, hétfőn este 18 órai kezdettel. Téma: *Mitől keresztyén a pedagógia?*

Pályázati felhívás

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség pályázatot hirdet a Gaudiopolis Békásmegyeryi Evangélikus Szeretetház *intézményvezetői* munkakörének betöltésére. A pályázat részletes kiírása a www.gaudiopolis.hu honlapon olvasható. Benyújtási határidő: október 18.

Tárlatvezetés

Fabiny Tamás evangélikus püspök tárlatvezetést tart az *Ámos Imre* és a XX. század kortárs összművészeti kiállításon. Időpont: október 14., hétfő 16.00. Helyszín: Budapest, Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

Taizé-ima és énekegyüttlét

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb október 8-án, 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: gyertyafeny.lutheran.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (október 6.)

Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy. 1Móz 28,15a (Zsid 11,8; Lk 12,13–14/ 15–21; 2Kor 9,6–15; Zsolt 67) Hol van Isten? Hol van Jézus? Beszélgettünk a gyerekekkel, és a legkülönbözőbb válaszok születtek. A templomban, a szívünkben, a mennyben, a hittanórán, az éneklésben. A legkedvesebb az volt, amikor a gyerekek azt mondták, ott ül velünk az ebéd-lásztálnál, azon a széken, ahol épp senki sincs, és az, hogy ott ül velünk az autóban, amikor utazunk. Mindebből nem az következik, hogy minduntalan, mindenütt velünk van? De igen. *Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy.*

Hétfő (október 7.)

De van Isten a mennyben, aki a titkokat feltárja. Dán 2,28a (Kol 1,26–27; Mk 10,46–52; Zsid 11,8–22) Dániel próféta számára Isten lehetővé teszi, hogy megfejtse az álmokat: azoknak a titka feltárul előtte. Annyi titok van körülöttünk, melyeket ismerni, megfejtetni szeretnénk, olyan sokszor nem értjük, mi miért történik velünk! Meggyőződésem, hogy mindazt, amit valóban ismernünk kell, Isten feltárja számunkra, de bizony hívó emberként el kell tudni fogadni, hogy most még annyi mindent tükröz által homályosan látunk. Egykor pedig ott állunk majd az Úr előtt, színről színre látunk – vagy már nem is lesznek kérdéseink...

Kedd (október 8.)

És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó. 1Móz 1,31a (1Tim1,17; Lk 5,12–16; Zsid 11,23–31) Ilyenkor ősszel már elbújnak a gyíkok a hideg elől, viszont ha hosszabb időre kisüt a nap, és a rejtékelyük közelében lévő kövek fel tudnak melegedni, újra fel-felbukkannak. Amikor hosszú percekig nézem a sütkéző gyíkokcskákat, azt látom bennük: olyan tökéletes a teremtett világ. Azután továbbindulok, és már semmit sem látok tökéletesnek. Pedig minden, amit Isten alkotott, jól Igen jó. Ezt kell felismernünk magunk körül és magunkban: hogy Isten minden alkotása jó. Erre rácsodálkozni, ezért halát adni, ennek örvendezni, ezt hirdetni.

Szerda (október 9.)

Ti rosszat tervezetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt. 1Móz 50,20a (Kol 3,13b; Préd 12,1–7/8/; Zsid 11, 32–40) A jól ismert József-történet záróakkordja áll itt előttünk, a megdöbben, félt, reszkető testvérek, velük szemben a megrendült József. A megbocsátás pillanata. De ne gondoljuk, hogy József olyan könnyedén megbocsátott a testvéreinek, hisz mennyi nyomorúságot kellett elszenvednie miattuk. Sokszor nekünk sem könnyű a megbocsátás. Nem könnyű szeretni azt, aki belénk rúg, átgázol rajtunk, keresztbe tesz nekünk. Mégis abban kell bízunk, hogy Isten ezekből a dolgokból is képes jót teremteni, olyat megmutatni, ami javunkra van, ami mégis békecséget teremt.

Csütörtök (október 10.)

Jézus így válaszolt Pilátusnak: „Én azért születtem, és azért jöttem a világra, hogy biznyságot tegyek az igazságról: mindenki, aki az igazságból való, hallgat az én szavamra.” Jn 18,37b (Zak 10,2a; Mk 6,7–13; Zsid 12,1–11) Jézus minden szavában, minden rezdülésében Istenre irányította az emberek figyelmét. A beszédekben, tanításokban, a gyógyításokban, a csodákban, a példázatokban, a különleges beszélgetésekben és végül halálában és feltámadásában. Azért jött, hogy biznyságot tegyen az igazságról, és ezt a végsőkig megtette. Jézus valóban király volt, de nem abban az értelemben, ahogy gondolták róla. Hanem ahogy egyik énekünk is hallja: „Úr, Király! Felséges Úr Király! Isten Fia, tiéd minden magasztalás!” Király, mert az Isten Fia.

Péntek (október 11.)

A rád bízott drága kincset őrizd meg a bennünk lakozó Szentlélek által. 2Tim 1,14 (Zsolt 119,6; Mt 27,39–44; Zsid 12,12–24) Pál apostolt sok támadás, vád és üldöztetés érte, a rábízott drága kincsekre mégis mindig nagyon vigyázott, erre vigyázott a legjobban. Jézus Krisztus evangéliuma ne csorbuljon, és hirdettessen mindenütt a világon! Még üldözés és nyomorgatás közepette sem lehet ezt a kincset elherdálni, mindennél jobban kell vigyázni rá. Ezt helyezi Pál Timóteus szívére, de a miénkre, mai evangéliumközvetítőkére, Krisztust követőkére ugyanúgy. A bennünk lakozó Szentlélek fog minket megerősíteni ebben a küzdelemben.

Szombat (október 12.)

Ha tehát száddal Úrnak valod Jézust, és szíveddel hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülsz. Róm 10,9 (Zsolt 77,10; ApCsel 14,8–18; Zsid 12,25–29) Nem elegendő az egyik! Szívvel hinni és szájjal vallani! Mit ér, ha száddal valod, hirdeted, de a szívedben mást gondolsz, életednek mégis más alapja van? Ha az, ahogyan élsz, nem egyezik azzal, amiről beszélsz? És mit ér, ha szívvel hiszed, de meg soha nem valod, el soha nem mondod, kicsoda neked a feltámadott Krisztus? Ha nem teszel biznyságot róla, a szívbeli hited mit sem ér. E kettő együtt jelenti számokra az üdvösség elnyerését. Ne félj kimondani mindazt, amiről meggyőződted, és ne menj másfelé, ha szívedben már egyszer Uradnak és Megváltódnak fogadtad el őt!

■ KECZKÓ SZILVIA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 6-ától október 13-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.15 / Duna Tv <i>Világ-Nézet – Püspökkenyér</i> 9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 9.30 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i> (egyházzenei magazin) 12.05 / Bartók rádió <i>Bravissimo!</i> Druschetzky: B-dúr missza solemnis 14.55 / M1 <i>Lenkey tábornok</i> (magyar tévéjáték, 1985) (82') 21.15 / Duna Tv <i>Szirmok, virágok, koszorúk</i> (magyar játékfilm, 1984) (102') 23.05 / M1 <i>Éhség</i> (ír-angol történelmi dráma, 2008) (92')	13.06 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> Garaczi László: Mintha élnél 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása 13.30 / Bartók rádió <i>A Weiner–Szász Kamaraszimfonikusok hangversenye</i> 21.15 / Duna Tv <i>Bajban a Föld</i> (francia dokumentumfilmsorozat) 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu) 24.00 / M1 <i>KorTárs</i> (kortárs képzőművészeti magazin)	7.35 / Duna Tv <i>Krisztus vándorai</i> (magyar dokumentumfilmsorozat) 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Bach: Alles nur nach Gottes Willen – 72. kantáta 18.30 / M1 <i>A következő (kvízműsor)</i> 20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész 20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu) 23.40 / M1 <i>Budapest Underground</i> (magyar ismeretterjesztő film)	5.35 / Duna World <i>Magyar történelmi arcképcsarnok</i> Szent István (1000–1038) 13.15 / Duna World <i>Isten kezében</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 19.35 / Bartók rádió <i>29. régi zenei napok</i> A Capella Savaria hangversenye 23.00 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Improvizációk Bach-témákra 23.30 / RTL Klub <i>Az én Amerikám</i> (magyar dokumentumfilm, 2011) 23.55 / M1 <i>Történetek a nagyvilágból</i> (nemzetközi riportmagazin)
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i> 12.05 / Bartók rádió <i>Hangverseny-különlegességek</i> Bach: Magnificat BWV. 243. 18.10 / M2 <i>Magyar népmesék</i> (magyar rajzfilmsorozat) 21.15 / Duna Tv <i>A tanú</i> (magyar játékfilm, 1969) (104') 22.50 / M1 <i>Nemzeti Nagyvizit</i> A török kiűzése Magyarországról 0.05 / M1 <i>Az éltető víz</i> (kanadai ismeretterjesztő film) 1.30 / Duna Tv <i>MűpArt classic</i> Schubert remekművei	11.25 / Agnus Rádió (Kolozsvar) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (agnusradio.ro) 13.25 / M1 <i>Virágzó Magyarország</i> (magyar ismeretterjesztő film) Sarkad 17.00 / Viasat History <i>Az élet Jézus idejében</i> (amerikai dokumentumfilmsorozat) 20.11 / Kossuth rádió <i>Belépő (kulturális magazin)</i> 21.05 / Bartók rádió <i>Bach-hét 2013</i> Koroknai Anikó orgonál a Deák téri evangélikus templomban 23.00 / Duna World <i>Magyarország története</i> A magyar szentek évszázada	8.10 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu, ismétlés: 23.00) 12.15 / M1 <i>Másfél milli lépés Magyarországon – 32 év múlva</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat) Tavasz az Alpokalján 14.19 / Bartók rádió <i>Kállay Gábor és Czidra</i> <i>László blockflütézik</i> 21.15 / Duna Tv <i>Temető fejfák nélkül</i> (francia–olasz játékfilm, 1969) (86') 22.55 / Duna Tv <i>MűpArt</i> Magna Cum Laude	6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i> Vasárnapi orgonamuzsika 8.30 / Régió Rádió 1485 <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu) 10.50 / M1 <i>Biblia a képzőművészetben</i> 11.40 / M1 <i>Híres evangélikusok</i> 14.00 / Budaörs Rádió <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (budaorsradio.hu) 21.15 / Duna Tv <i>Hús óra</i> (magyar játékfilm, 1964) (108')

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
 Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Úllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
 Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
 Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
 Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
 Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
 Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). Szerkesztőbizottság: Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Úllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
 Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
 Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árúsítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejéig regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszamba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

